

L. 153
ERMAICA GYM-
NASMATA.

Literarum nobilitas, & gloria.

TERAE ORTV CAELESTES,
genere divinae, autoritate & gratia illustres,
studijs sapientum praeclearae, fructu saluta-
res, incunditate praestantes.

Hermaic Exercises

OXONIAE,

officina IOSEPHI BARNESI I, celeberrima
Academia Typographi, Anno Dom,
1589.

Tituli.

De Consilijs literarum.

Aristoteles.

De Pulchro, & Amabili.

De Pulchritudine Sponsi & Sponsa.

De Voluptate.

De Virtute.

*De Artium & virtutum coniunctione
naturali.*

Heraclitus.

Democritus.

Athos & Hellespontus.

Leonidas.

Antonius & Cleopatra.

Pathologia.

Epitaphius.

Phasma.

Πειθανολογία.

De Deo.

De Intellectu divino.

Platonica idea.

De vita futura.

Scala celestis.

Triumphus.

Fragrantia.

...ratis suavissimus
...in accubitu sponsi,

} vel in

- 1 Incarnatione, & in
vtero matris.
- 2 Sinu patris.
- 3 Sepulchro.

positus ex

- 1 Charitate passionis.
- 2 Fide resurrectionis admirabilis.
- 3 Ascensione gloriosa.
- 4 Spiritus sancti missionis spe, expectatio-
ne, & perfectione.

Pulchritudo Christi sponsi,

Partes pulchritudinis.

1 Intellectus speculativus illuminatus.

2 Voluntas charitate ardens.

3 Intellectus practicus per prudentiam lucidus & mun-
dus.

4 Fortitudo in irascibili.

5 Temperantia in concupiscibili.

Paradisus.

*virtutum, consitus hortus, & fons consignatus, Con-
suetudo.*

plex sera in- { Speculativi, &
lectus. { Practici.

que viva quae impetu fluunt. Potentia animae.

Gratia & venustas orationis.

us distillans labia tua, mel & lac sub lingua,

Odores aromatici.

*fla hortum, & fluent aromata, Fragrantia virtutum
adversis.*

Partes Capitis.

*electus meus candidus, rubicundus, & electus ex millibus
Christus a patre luminum rubicundus per ignem amoris,
quem*

quem & inspirat, ut illi naturalis sit pulchritudo, nobis adoptata.

1 Doctrina. { Apostoli
Prophetæ
Doctores
Prædicatores } { Crines.
Oculi.
Genæ,
Labia.

1 Crines nigri, Persecutio.
2 Oculi columbini.
3 Genæ suave triturantes & constringentes
4 Labia distillantia myrrham primani. Partem. Arbor incisa guttas edit ceulachrym

2 Mores.

Partes pulchritudinis reliqui corporis sponsæ.

1 Manus tornatiles.
2 Venter eburneus distinctus saphyris.
3 Crura columnæ marmoreæ firmæ.
4 Bases aureæ charitatis.

In Curru.

Equitatu Pharaonis assimulaui te.

Calceamenta.

Opera charitatis.

Alia descriptio pulchritudinis animæ sponsæ.

1 Caput ut Carmelus. Voluntas caput actionum, ad celestia tendens. Carmelus scientia circumcisionis.

2 Collum sicut turris eburnea, Fides.

3 Duo vbera } Scientia.
Doctrina.

4 Iunctura femorum sicut monilia, quæ fabricata manu artificis. Monile circa pectus & corde, & corde castam ostendit.

5 Umbilicus tuus crater tornatilis nentiquam indigens potaculis.

6 U

De consilijs Literarum.

STVDIIS literarum nihil cō-
silijs plenius, nihil dignitatis, ni-
hil maioris animi. Id cum non
attendant pleriq, fit ut totos
annos, & etates in studijs cog-
nitionis & scientiæ collocantes
quasi Caucaſo Promethei af-
fixi, vel in Latmolatitantes En-
dymiones, vel ad Syrenū scopu-

maufragi consenescentes, tanto obscurius atatem trāſ-
tant, quanto vehementius ea consecrati sunt. Stulti
inconsulti & vecordes, utpote in laudis amplitudine
sati, nullo tamen laudis officio, & munere persungen-
tes. Quæro enim quod propositum animi literis &
studijs digni? quæ dicitur? quod agitur? quod imitatur?
curricula mentis illustris & excelsa? Nihil natura
coniunctius, quam maximarum rerum cognitio cum al-
ma, ac generosissima mentis explicatione, quæ exem-
tumma dignitatis, & gravitatis, cum admirationis,
cultus egregia significatione.

Multa sunt, quæ cū eruditionis politioris singulari au-
titate & ornamento sunt coniuncta. Inprimis autem
cultum, & commodum, ut aureum sit (quemadmodum
Pindarus) naturæ fundamentum. Optima est etiam
eodem coniunctio, ut cum literarum, & doctrinæ ad-
culis & opibus, virtutis, & dignitatis studia cōiun-
tur. Ars enim cum disciplina coniuncta, impetum
cautorem, hac illius fortorem reddit. Sine mutua

harum opera, quasi oculorum, & manuum, frustra stantur, inaniter contenditur, minutilè proficitur. In virtutibus animus acer sit, & vegetus, & constans (Thumelidicunt aptiores, ceu Energumenum.) Generosus, & elatus, & magnificus sit, vim quandam spirans, & altius, ac vinius quiddam sapiens. Torvum intuetur, & Gorgon armata, & expedita ad certamina Pallas. Studia sunt, ut intelligas quanto cupias ornatiorem, & constantiorem nominis memoriam posteritati, quamvis serae, figere, (cupere autem omnes debent, qui dignitatem, personam tueri velint humanam) tanto esse quidem laboriosius, & animosius contendendum. Victrix etenim virtus, labore, industria, assiduitate prestans, dignitatis appetens, & quidem principatus studio quodam quasi fatali grans, amplitudinis, ac nominis cupiditate inexpleta, pro immortalitatis, ac divinitatis sensu tacito quodam citata. Rectè Isocrates, Αἱ ἐπιφάνεια, καὶ λαμπρότητες, οὐκ ἐκ τῆς ἡσυχίας, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγώνων γίνεσθαι φιλοῦσι. Solertè etenim conditionem dicimus, non segnem; alacrè, & erectam, non corpore, & veterno quodam laborantem; luce, & oculis minimum gloriantem, & omni munere preclaro, non silentio & tenebris abiectam. Ocium, & huic coniunctam nominis ignorance, & obscuritatem, cane peius, & animum (quod dicitur) odio habeat. Duo sunt, quibus ex ingenio nomen extrahas, & omni posteritati notum, ac nobilitatem tradas: si Consultus sis, si Cordatus. Consultus, ut sit agendum ex literarum disciplinis rectè intelligas. Cordatus, ut id constanter & animose praestes. Quanto vehementius contenditur, tanto celerius ad summam dignitatis culmen, & fastigium pervenitur. Locus verò

ut cum de nominis laude & dignitate agatur, ut ne-
remus quicquam magnificè, & splendide effici posse vel
divini & supremi numinis perspecta, & animadversa
avitate, & magnitudine, vel sine singulari, & illustri
idem indulto auxilio. Ajax apud Sophoclem est con-
entior, quippè cum Deo (inquit) quidlibet magnū pra-
re licet. Idē Vlyssis praestanti facundia victus intellexit
anto in errore, ac frustratione versatus esset. Itaq; quos
gnos celebrant poetae, certis dijs charos faciunt. Neq;
m Hercules nisi monitu Iovis, neq; Vlysses nisi praesidio
Minervae, neq; Pompilius nisi ope Egeriae, neq; omnino
heroibus ceteri in aeterna laudis dignitate positi, nisi
auxilio, & consilio numinis singulari, & planè divino. Om-
no ipsis Deus consuluit (inquit Seneca) quos esse quam
nestissimos cupit, quoties illis materiam praebeat aliquid
imose, fortiter, & praeclare obeundi. Quid etenim con-
nientius, quàm ut actionis, & muneris praeclari institu-
a virtutis divinae magnificentia; & opulentia dimanet?
atum est, & incundum non modo studiorum, sed etiam
siliorum omnium socium, & participem habere. Ha-
bant Cicero, Plato, Aristoteles ex ultimis terris Rhetor
Historicos, Philosophos praestantis ingenij, & doctrinae,
mijs premijs accersitos, cum his quotidie commena-
ntur, disputabant, horum opera, quatenus liberet, ute-
ntur. Heraclitū, & Hermodorū video coniunctissimos;
roastrem, & Arimaspem, Platonem, & Dionem, Aes-
lapiū, & Mercuriū, Orpheū, & Musaeū. Sē sit qui dixit
Conscijs assidujs commissi tollit honores.
audis cōtentio est etiā, & emulatio. Nec enim existimo
urum Platonem tam illustrem, nisi amulum habuisset

*Xenophontem, nec Demosthenem nisi Æschynē, nec The-
letem, nisi Pherecydem, nec Ciceronem, nisi Hortensium.
Ex emulantiū studijs nominis gloria quaesita est & aucto-
ritas. Socrati Anytus & Melitus laudem virtutis semper
nam, Antiochus, & Antipho literarum, & doctrinae
crementa attulerunt; Pythagora, Cydon & Onota; Ho-
ro, Zoilus, & Sagaris; Hesiodo, Cecrops; Pindaro, Ampho-
menes; Bianti, Salarus: Pittaco, Antimenides, & Al-
us; Simonidi, Timocreon: Anaxagora, Sosibius. Adde-
etiam stimulos ad gloriam coartanei. Omnino totius glo-
& dignitatis fructus in contentione ponitur. Id apertissi-
docent poetae, qui Cupidinem ex Anthedone & incremen-
ta, & vires accipere, & Musas Antiopæ & Iovis fide
tradiderunt. Totius autem contentionis caput, literarum
& virtutis exprimende occasio est. Μεγαλὴ πότις (inquit i-
μαλλον δὲ τὸ ἔλον, ἢ τυχὴ ἐστὶν πρὸς ἀπαντα τὰ τῶν ἀνθρώπων περὶ τὴν*

*Quomodo nō elatus exarsit Arist. in Alexandro discipulo
Seneca in Nerone, Plutarchus in Traiano? quibus ne
curricula ampliora & illustriora artium, & virtutum acci-
re potuissent, in quibus omnes opes explicarent. Magni
do operis erat, quæ Tito Livio animos excitavit ad per-
fectionis laudem immortalem, Homero heroici poematis
nitas, Virgilio reliqui operis difficultas. Hieronymo
vatotanta animi magnitudo fuit, ut præter imperium
hil defuisse ad summæ dignitatis perfectionem putaret.
Multis vero putandum artium & literarum studio
tis, præter occasionem nihil deesse ad celeberrimam na-
nis dignitatem. Postremo, nihil tam magnum, quod vi-
tes, & literæ capere non possunt, virtutum, & literarum
magnitudinem nihil. Hæc cogitare, qui non illam sum-*

ec Th ne & nota vitam tulerit; sine censu & dignitate, nescio
a sum a spe ieiuna, & exili, ad omnes fortuna motus, & mut a
aut omnes composita modestiam. Hisce consilijs sapientia, & li
mpue arum, canon animus magnus, & invictus est, tarditate
rine stultitia nihil absurdius ducens, silentium & tenebras
a; Ho mi contentione fugiens, laboribus gravissimis sese adin
Ampl ns, consilijs prudentia nihil incundius statuens, vitam si
& Alo censu, quasi corpus sine sanguine, & spiritu ponens. Prae
Add re etenim Heraclitus, Μόροι μείζονες, μείζονος μείζονας
us glo γάρ εστι. Hæc consulta literarum, authoritatis, & digni
ept: si tis plena, quibus idem literarum, & virtutis coniunctæ,
creme q immortalis laudis, & quidem immortalitatis ipsius
ovis fl positum iter esse intelligitur.

Aristoteles, in quo etiam de Aristippo.

Philosophi meritò Regibus
in amicitia. Antigono Zeno,
Ptolomeo Cleanthes, Diono Pla
to, Dario Heraclitus, Craso sep
tem Gracia sapientes. Nihil e
nim magis regium dici potest,
quam ut literatos dignos habe
ant, & ornent; regibus nihil
e re sua magis, quam ut sibi

unctissimos doctos & virtute præditos teneant. Eo a
o erga doctrina, & virtute præstantes fuit Demonici
er (ut ad eiusdem filiū scribit Isocrates) ut magis am
us fuerit τὰς ἀπὸ αὐτῶν παραδεδωκέναι τὰ γὰρ γένει ἀρε
ήκοντες.

Antigonius cum Zenonem mortuum accipisset suū se theatrum amisisse deplorabat. Non est opus, plura in hanc rem congeram. Hæc constans sapientia semper fuit opinio, Tum demum optimè esse regibus, si ipsi doctrinarum studio sese dederent, aut doctissimi homines, quam plurimi ab ipsis fierent. Quo mihi magis accipere certamen obijcitur, efferamne oratione magis Alexandri amicitiam, qui ad Aristotelis instituta, an Aristotelis ingenium, qui ad Alexandri mores sese totum accommodavit. Nihil enim in Alexandro laudatius, quam quod Aristotelem suo dignum iudicavit amore, & complexu. Nihil rursus in Aristotele antiquius, quam quod Alexandri gratiam penitus occupavit. Nihil in utroque excelsius, quam studium dignitatis, & gloria penè per Aristoteles in honore & gloria: omnes summi & præclarissimi philosophi in nobilium, & purpuratorum & principum dignatione, & gratia enituerunt. Duo siquidem sunt vix præposita; Actio, & Gloria. Quæ enim (proh dedecus) actio sine nomine non mors potius dicenda, sine honore contempta, sine luce non horrida, sine censu non vilis, sine gratia non ieiuna, sine fructu non infauista, sine re gesta iniqua non languida, deniq; sine dignitate non indigna potest? Nihil in philosophia cum natura coniunctius, quam ut studia ad actionem, veritatis cognitio, ad virtutis operationem, præclara exempla dignitatis, ad egregiam significationem referantur. Nullum Aristoteli theatrum amplius augustius, in quo omnes opes artium & præceptorum explicare posset, quam ut Alexandrum indole ad laudem accrem, & incitatum, literarum studio incensum, maxime rerum gerendarum cupiditate inardescenti, omnia

magnifica, altissima spirantem, instituendum suscipe-
Magnus Alexander de victo armis orbe, at maior
fecto disciplinarum orbe. Magnum indignantis studi-
quod Aristoteles quadam de natura principijs edi-
et, & in lucem divulgasset. Magnus animus, ad quem
bens, hoc solum moneat idem Aristoteles, ut ab elatio-
plusquam humana caveat: id enim ijs minimè licere,
Aristoteles veram deorum notitiam habeant. Magnus Heracli-
Hesiodo discipulo & Pythagora. Pythagoras verò Em-
pocle, Epicharmo, & Archita. Socrates Platone, Xeno-
te, Euclide, Endoxo. Plato Aristotele, Demosthene,
Xenocrate. Zeno Carneade, Arcesila, & Chrysippo.
Magnus at Aristoteles Alexandro Magno discipulo, Per-
m sp̃e regni educatis, selectum pedagogū, qui Institū-
eret adornabant. Alexandro datus est Aristoteles,
em ad dignitatem & magnificentiam informaret. Si
em id solum fixum, & stabile inhaerit animo, quod
cepta & cognita veritatis ratione constitutum est, &
firmatū, tū nisi id in principe fiat, facile a recto omnis
is, & dignitatis cursu, sed & turpissimè, imò verò eti-
gesta periculosissime dimoveatur. Nec satis in Aristotele
am omnino attemperatam ad honorem, & gloriam ef-
re possum. Quid enim nominis obscuritate vel in se te-
us, vel a natura dignitate alienius, vel studijs philoso-
ficatis calamitosius, vel deniq; magnis animis gravius ac-
ere potest? Horreo respiciens calamitates tragicas, &
oicas Narcissi, Promethei, & eorum qui in studijs
lanti totū dilituerant, ut eorum vita nihil aliud nisi qua-
maximè tabescentis ætatis prorogatio dici mereatur, &
no obscurius perijisse, quanto vehementius ea expetive-
runt,

Gratus, & charus Alexandro Aristoteles, Aristippus
Dionysio. Quid enim regio splendori aptius laudibus co-
gantia, & concinnitatis, facundia orationis, ornamentum
ingenij, plurium virtutum significatione? Nam cum
omnibus rebus coput sit decere, tum vero maxime in ci-
vili vita luce, & dignitate. Pythagoram corona decuerat
aurea, Empedoclem, & Gorgiam sua purpura, Aristote-
lem annuli, & calcei elegantiores, at Aristippum omnis
color. Scilicet consuetudinem cum regijs purpuratis ha-
beras Aristippe. At

*Si pranderet olus patienter, regibus uti
nollet Aristippus, si sciret regibus uti fastidiret olus,
me notat, inquis. Hac in Aristippo Anlica apta, in A
stotele ornata, in Platone præstans, in Zenone illustris,
omnibus egregia sapientibus. His vero intelligitur, quod
poeta sapientissimè dictum est,*

Principibus placuisse viris non vltima laus est. Ha

PULCRITUDO animæ sponsæ.
Partes Coronæ.

{¹ Intellectus { Speculativus & } { Providentia.
 { Practicus } { Fides.
 {² Voluntas.Iustitia.Vis { Irascibilis,&
 { Concupiscibilis.

Partes capitis & colli.

1 Suavissimæ charitatis genæ.
2 Fidei collum, quo anima erigitur in Deum.
3 Ornamenta spei.

Fragaria

PHILOLOGO.

V M M A sanè sunt oblectamenta
literarum, miræ illecebrę, inexhau-
stæ delitiæ, dapes exquisitæ & pe-
nè divinæ. Me sanè grata ipsarum
concinnitas (nescio quo pacto) jã-
dudum tenuit, vt quamvis a scribē
facultate absim longissimè, & à cæteris laudis &
nitatis muneribus fuerim semper alienior, nihil
en admiratus sim magis his ipsis studijs, quibus
literarū opes, & dictionis ornamenta explicantur.
que proponebā jam tum mihi HERMAICA
GYMNASTATA, tacita ocij, & studio-
rum eorum curricula, non quasi illis eloquentiæ
des assequi me potuisse putē, sed vt secutus fuisset
ear, Habes Gymnastica studia.

enter

im. U
ersant
tuetis
ta, in q
in viso
em. T
mo libi
alle ali
dio erg
sacrific
tanda
o'upta
tudinis
drinan
tem di
& plan

enter tuus sicut acervus tritici, obvallatus liliis.
Inspectio Aquinatis.

De Voluptate.

QUOD in voluptate, qua tu gloriaris Epicure summam esse hominis felicitatem? Ac qua tu Sardanapale? & qua tu nunc demum Mahumete? Ac non potius nullam esse in vita pestem capitaliorem hac ipsa, in qua repellenda, ac contemnenda summam esse voluptatem.

im. Ut enim molestissimum est ijs, qui in consuetudine versantur voluptatum, ab illis avelli; ita incundissimum tuis, ipse contemptus voluptatum. Est in natura imitanda, inquis. Audio Epicurum summam hominis bonam in visceribus & medullis condentem, sive potius contentam. Tibi nulla alia voluptas videtur, quam in profundo libidinis gurgite volutari, ac penitus immergi, tibi nulla alia epula, ac dapes videntur, nisi gula, ac ventris. Audio ergo immanem, ac Cyclopicam felicitatem in venis sacrificijs positam, cui cum Philoxeno gula anseris sit mandanda. Est vero in natura insitum etiam, in sempiterno voluptatis studium acriter incitari, & ad aeterna pulchritudinis cupiditatem exardescere, nectar, & ambrosiam vinam expetere. Tu vero quia inter ventrem, & naturam distinguere nescisti, voluptatem hanc admirabilem & plane caelestem, nullam esse putaveras. Nonne voluptas

luptas est cum pulchro coniungi? Quid verò pulchrum
quàm abstinere a voluptatibus? Indigna hominis est
stantia voluptas, quam quo plus expetas, plus oc
tes, ac dissimules: Indigna verò sapientis studiis. Inte
Epicure solam prudentiā esse architectricem veræ volu
tis, & vitæ incunda, in epulis mentis. & convivij di
supremam esse animæ fœlicitatem. Tantalus, & Pro
theus, & alij, deorum convivij admissi sunt, hos, quæ
sapientiæ, ac virtutis per investigatione, multum opera,
dijq; posuere, & deorum vitæ, sapientiæ ac virtutis cog
ne maximè contineatur, existimamus deorum convi
appellatos, quòd divinis sapientiæ, ac virtutis dapibus
lerentur. Intellige verò rem severam, non veneres
plumas, & canas esse veram voluptatem, *καὶ ἡδυσ*
ιουτος ἡ ἀρετὴ ἐχέει, luculentissimè fuisse dictum. Gloriam
ris Sardanapale, te tecum omnes voluptates abstulisse
verò Mahumete, quàm sordidum, & obtusum finxisti
Paradisū? Amplexibus vis frui pulcherrimarū puellarū
lectis insterni aureis, sericis indui, torquibus ornari, ab
dare rivis lactis, & mellis, & vini, in umbrosis aman
tibus perpetuò deliciari. Barbarica ista, ac Saracenic
planè pecuina felicitas, quæ vos Sardanapale, Luc
Antoni, Cleopatra, Tiberi, Caligula, Nero, Commod
ci, reliquiq; Epicuri de grege porci in hac vitæ satiati
trā tamen (credo) nihil esse putastis. Degustastis nim
Lotho (O vos Lotophagi) redeundi in patriam obli
capiti, cuius tanto studio repetendæ unus tenebatur
ses, ut quamvis ei Calypso dulcem immortalitatem
etarg, & ambrosiam pollicitaretur, nullam tamen qu
vis admirabilem & incundissimarum rerum cogn

amori, & charitati patriæ prætulit. Degustastis ve-
rum Pramniū illud Homericū a Circe potati, quo
versistis in Epicuri de grege porcos. Fugit verò Vlysses
omnes sapientes, & fortes. Quid verò secuti, vel asse-
potius? Annon nominis laudem immortalē? In o ve-
ram restitit moritū quidem Mercurij, ut cum Cir-
ceuntem ad degustandum vinum pharmacis plenum
aret, atq; ad lectulum hortaretur, ensē stringeret,
ei intentaret; sic enim fieri, ut ab ipsa illasus & inte-
mitteretur, simul verò Moly, difficilem mortalibus
tū herbam, monstravit, qua omnia voluptatum
maca dignosceret, atq; animo forti, ac severo devita-
Restitit etiam Hercules Iovis filius, vitæ mollis, & o-
voluptati, iam Hæbe in cœlis iunctus matrimonio
terno; scilicet voluptate æternæ florentis, & viren-
tina labore parta letatus.

De Virtute.

QUOD deus igniculos quosdam caelestes
virtutum maximarum pectoribus im-
plicuit humanis, eò fecit, ut ad divini sta-
tus, ac tranquillitatis dignitatem facili-
us aspiraremus. Quare levia nō sunt ha-
benda virtutis præcepta. Id enim agitur
divinitate potiamur, hisq; viam quasi muniamus in cœ-
lo, quod autē omnes eadē dignitatis specie informati, iisdē
divinitatis sensibus, non tamē æquē omnes curas ad

B

virtutes

virtutes ac artes adijciant, & ad honestatis, ac laudis
mortalitatem incumbant, a summi boni ignorantia
a quo omnes virtutes ac artes dimanant, cuiusque bene
ac numine continentur. Itaque Hebraei virtutes, ac sci-
as flammis appellant, quod lucem ac faciem praefera
contemplandum, Graeci vero ἀρετὰς nominant, quod
mum attollant a terrenarum rerum cogitatione, ad
stium imitationem. Est autem mens hominis plane
& aetherea, caelestis dignitatis appetens, expressa, &
ad aeterna maiestatis, & claritatis imaginem, quae
eam esse cognoscat, nunquam dignitatis, & officij, ac
onis, sanctissimas leges ac disciplinas colet. Cui autem
est virtutum comitatu septa, optimarum artium opus
structa, honestissimorum studiorum laudibus incensa
ninoque divinis sensibus completa, in ea te imaginem
mi, aeternique numinis intueri putes. Est etiam virtus
illustris, amplitudine admirabilis, religione sancta, iu-
tate praestans, dignitate summa, nobilitate clara, omni-
que eximia laude celebranda. Quid enim praclarius
ardore virtutis, & altitudine mentis, caelestem in
vitam imitari? Quaeve pulchritudo potest esse divi-
quam mentis status, omnibus honestatis ornamentis
stratus. Etenim quod quid praestantius est, eò pulchrius
Quod si pulchritudinis imago, quae cernitur in corporis
tali, multis maculis inusto, quodam tamen inani
ac venustate animum perstringat, & oculos, quam
admirabilis vera pulchritudo animi videbitur, divini-
tutis ornamentis exculti? Pulchros vocat Aristoteles
na deorum, non propter eximiam corporis speciem,
decorem, sed propter virtutis immortalem laudem,
pitent

landum decus. Quapropter debent omnes eniti animo ad
gloriam aeterni decoris & pulchritudinis, quae quidem
elegantia, & concinnitate exculta, & perpolita,
in choro cernitur. Quemadmodum autem pul-
chritudo corporis secerni ab alacritate, robore, ac sanita-
te non potest: ita tum demum pulchrum animum dicimus,
qui insint & temperantia pulchritudo, & prudentia ala-
critas, & fortitudinis robur, & iustitiae sanitas. Est igitur
pulchritudo prorsus aetherea, vi praedita caelesti, & divina. Sunt
autem eiusdem spiracula, seu afflatus, & appulsus qui-
bus. Harum demum ope, & subsidio, & instrumento, di-
scimus species in nobis, aeternaeque beatitudinis forma quodam
modo exprimitur.

De Virtute.

QUANTA honoris, & glo-
rie cupiatias insit animis, de-
clarant omnes, ut nemo tam
virtutis expers sit, tam nulli-
us animi, ac nervorum, qui non
eius aliqua dulcedine capiat
Habet autem ad veram glori-
am iter, multa discrimina, ut
qui ardentissime in eius studiū
uisse videantur, minimè tamen eam assecuti sunt, sed
speciem quandam inanem. Quid enim (quæso) Anti-
stotes, & Crates, & Diogenes, qui ut Liber pater videretur, pro diade-

mate Macedonico, hederam capiti circumdedit, thy-
sumq; pro sceptro gestabat. Quid verò Helio-
gabalus luxuriosus? Qui quatuor leonibus in publicum vectis
Cybelem se appellavit. Quid ceteris omnibus dementi-
bus excogitari potest? qui dum iter ad nominis aeternitatem
affectarunt, in aeterna fraudis, ac stultitiae notam in-
derunt, dumq; dii terrestres haberi voluerunt, (dij te-
reni potius dicendi) in aeterna ignominia ac erro-
re sordibus immergi deprimuntur. Possum reliquum ge-
neris istorum inanum, ostentorum longa serie persequi;
nam sunt historiae, & his ipsis antiquiores fictiones po-
eticae, quibus, quemadmodum nihil inanium vulgo in-
ferè tota continuatione afferri solet: ita neque qu-
quam, his ipsis propius accedere gloriosa sua quae-
rit inanitate, & ostentaculi cupiditate, putem. Ad
deveniamus. Quaro quorsum tanta magnifica
pyramidum Aegyptiarum, in quarum una extructae
mille & octingenta talenta fuerunt erogata, in
um, capas, & raphanos. Quasi quicquam magnum
videri debeat, quod terra angustius contineatur, aut qu-
quam magnum ei videri possit, cui aeternitas ipsa, tota
mundi nota sit magnitudo, quiq; nihil magnum ducit
excelsum, nisi quod divinis, & aeternis virtutis opibus
exaggeratum. En fuerunt illae altae, & ad sidera pen-
rectae Aegyptiae pyramides. En fuit, sed non est, turris
& moenys, & tectis celeberrima Babylon. En in-
ges est, ubi Troia fuit. En marmorea quoq; Roma
est. Putasne ista sine fletu dici in scena, sane mihi
videtur sine admiratione in ocio nostro literario &

Tot.

entiarum rerum humanarum commutatio serius agitati
ocidere posse. Vbi ades tam praeclara, dignitatis, & magni
gentia plena Luculli? ubi villa tam splendida? ubi mo-
numenta regum tam illustrium, & imperatorum?
Annon vides monumenta ingenij, & virtutis esse
citanda, & dotes animi, non divitias, immortalita-
commendare? Et quàm absonum sit, praeclare habi-
re, vitijs verò sordescere? Quid generis nobilitas?
An quicquam prodest Herculis, aut Heroum ali-
ius gentilem dici? Quid statuae, trophaea, coro-
nae, insignia, & reliquus natalium splendor, quorum
nunc quidem aliquod vestigium apparet? Trium-
phus, corona, statua, trophaea, currus, clamores, vana
sunt, & inania muliercularum, & adolescentulorum
lectamenta, quorum studio, verae dignitatis, & glo-
riae opes contineri non possunt. Quid ergo genus, &
quos iactitas? Quid regia prosunt stemmata?
Annon ex servis reges (ut ait ille) & rursus ex
nobilibus servi nascuntur? Annon nobilissima Iulio-
rum, Fabiorum, Metellorum, Scipionum fami-
lia cum fortuna populi Romani interierunt, ut
quis illorum genus iactet, perinde irrideatur, ac
Pythagora somnium defendat? Crede mihi, divi-
na virtus, non statuas (ut dixit Scipio) plumbo in-
rescences, aut triumphos inarescentibus lauris deside-
re, sed nominis famam aternitati infixam omni posteris
commendare. Nam,

Totalicet veteres exornent undiq; cera

Atria, nobilitas sola est atq; unica virtus. Nisi
n. ipse ad gloria cupiditate omni impetu incubas, & laud
ac decore nihil ducas prius, omninoq; contendas ad ma
iorum tuorum laudis magnitudinem pervenire, & pr
conium dignitatis obtinere perpetuum, nunquam tui nob
litas generis te in aliqua parte laudis constituet. Qu
enim sine virtute interest inter Alcybiade quamvis sum
mo Aacidarum loco natus, & quemvis baiulum inq
Socrates. Eὐγενὴς γὰρ σὺς, quoniam virtutem accepisti antiqu
tate venerandam, quodq; dignitate, & splendore gener
insigniaris, gentis tuae praestantiam agnoscas. Γενναῖος, &
re nobilis sine virtute tua esse non potes. Nemo enim ad
liquam partem suprema gloria pervenire potest, nisi
tutis subnixus opibus, & ornamentis. Roma erat temp
Honoris extructum, cui nusquam patebat aditus, nisi p
Virtutis. Virtus sola plantaria nobilitatis serit, hac non
syderibus infert, per hanc itur ad astra, hac ter gemis
attollit honoribus, hac indignatione principum, & nob
um collocat, hac regis purpuratis gratos & incun
facit & familiares, hac divinos omnes consequitur ho
res, hac demum nomen ex horrendis, & tetris sempit
na oblivionis tenebris eripit, & cum omni posteritatis
memoria adequat. Qui igitur adipisci veram gloriam
lunt, virtuti dent operam oportet, quam necessario con
quitur gloria, tanquam umbra corpus. Quid est enim
liud a virtute gloriam repellere, quam luce solem orba
Qua, quia cum divini numinis praestantia agnationem
affinitatem habet maximam, non illis fictis & fucatis
sistit honoribus, non operibus vetustate delendis inmit
non insignis patricijs delectatur, non demum acquirit
paucat

Ni
laud
d ma
p
i nob
Qu
s sum
inqu
ntiqu
gener
c, &
m ad
nisi
temp
nisi p
ec no
gemi
r nob
ucun
ur ho
mpit
atis
am
o con
enim
orba
onem
catio
mitti
cque
aucan

publicarum regionum terminis circumscripta fama, aut
atum aliquot brevi memoria, sed ad cupiditatem im-
ortalitatis exardescit, & ad eternitatis infinita spacia
ne studium confert. Estoenim quod decem mille an-
rum diuturnitas sit, si tamen ad inexhaustam infiniti
poris immensitatem conferatur, planè nulla erit, &
ad notissimarum gentium, nominatissimarumq; urbiū
nam adequet, ad plures tamē regiones, ne celeberrima-
m quidem rerum publicarum fama pertigit. Nondum
Caucasum montem Romana reipublica fama, qua
ximè floruit, transcederat. Ad sempiternam itaq; lau-
memoriam contendit, & ad celitum dignationem aspi-
nit, quisquis divina virtutis adminiculis innititur.

DE ARTIVM, ET VIRTVTVM CON- IUNCTIONE naturali.

IRVM est quàm suaviter,
principia artium cum principijs
morum, theorica cum practicis
ipseq; disciplinarum orbis, cum
virtutum choro, virtutes mē-
tis, cum virtutibus moris, qua-
si prima cum postremis, amabi-
lissimo natura nexu concatena-
ta conspirent. Quid enim Mu-
sis esse concinnius? Quid verò natura ordine aptius,
convenientius excogitari potest? Itaq; ea, principia que
artium, ac morum semina, que Græci δὲ δὲ ἀρτίων, Cice-
ræ quasdam notitias maximarum rerum vocat,

animis & pectoribus nostris implicuit, quibus & ad eorum
qua in artibus abscondita, & abstrusa latent, per
fectam cognitionem perveniamus, & ad dignitatem
honestatisque, tandemque ad ipsius beatae vitae con
men perducamur. Quae autem, quaeso, magis im
plicata & colligata coherent (si naturam consula
quam veritatis cognitio, cum virtutis magnificentia
praecepta sapientiae, cum prudentiae administratione
intellectus cum appetitu, quasi divina cum humanis
universa cum singulis, summa cum infimis connexa
Quod enim ad errores, ac precipitia praecavendum
lux est: id vera virtus existit ad rationis imperio
luce dirigendum affectuum temerarium ac cecum
genus, ad honestatis, & dignitatis, gravitatisque
nem aliquem laudabilem. Hoc modo (ut opinor
de caelo in terras Philosophiam devocasse dicitur, sapient
tissimus Apollinis oraculo indicatus Socrates, cum su
limium ac altissimarum rerum contemplationem
considerationem in vitam, & mores, in dicta, &
facta, in curiam, in forum primus deduxit, cum
tium praeclarissimarum perceptionem, & intelligentiam
in morum cultum, & honestatem transtulit, cum ad
vinarum rerum cognitionem, humanarum etiam
eurationem accommodavit, cum veritatis studia, cum virtutum
officijs coniunxit, cum caelestium & aeternarum rerum
mentationem, in vitae sanctitatem invexit, cum
qua in natura abdita, & recondita visceribus
sensuum consuetudine removerentur, animadversum
& perspecta, in quotidiana imitationis familiaritatem
per convertit, cum denique qua praeclare invenit

excogitata in universa philosophia reperirentur, in
factorum & factorum praeclaram laudem commuta-
Vidit enim vir acutissimus, & in natura sa-
occultarum rerum scientia, communis so-
humanæ participationem esse vel longè an-
pendam, intimos, & internos animi sensus, ad
gerendarum amplitudinem, tanquam ad fi-
sumum esse referendos, maximarum re-
cognitionem, cum altissima, ac generosissima
explicatione natura esse coniunctam, præcla-
exempla gravitatis, & constantia, & dignitatis, quæ
artibus perciperentur, cum earundem tantarum
fructu, & commoditate artissimè copulata.
horum enim præclarissimarum rerum scientia si-
usu? Admirabilium sine participatione? Am-
ssimarum sine fructu? Iucundissimarum sine
Occultissimarum sine luce? Denique om-
divinissimarum perfecta notitia, sine tantarum
decorem & cultu? Quàm etiam in-
est, præclara scire, ut facere non assues-
Quàm verò indignum ut negligas? Quàm
sceleratum, ut contra facias? Itaque inter
tutes tanta Iustitiæ laus habetur, quanta est cæ-
arum, adde etiam artium omnium, utpote quæ
eiusdem studio & cultu, nedum vel ille suum
& dignitatem, nedum hæc suum decus & or-
splendorem tueri possint: sed utre-
quasi sine honore contemptæ, sine luce obscu-
sine fructu ieiunæ, sine motu, & spiritu inter-
latitare videantur. Magna Iustitiæ laus,

ut sine ea ne artes bona, ne virtutes laudabiles dici me-
antur: in Iustitia tamen non insunt omnia, Sapientia requi-
ritur, quæ vera bona à falsis & insidiosis secernit, quæ
rè utilia, & iucunda, quæq; contra horum specie, verè
visissimis malis & doloribus afficiunt, distinguere docet
demonstrat. Undè enim falsum bonum verum esse male
cognoscitur, aut veram utilitatem nunquam ab honestate
seungi posse, aut ab ea utilitate, quæ ab ipsa abest honesta-
te, nunquam veram abesse turpitudinem, & damnum,
postremo eam voluptatem, quæ honestatis comes non
semper verum consequi dolorem, contraq; ei, qui honestatis
studio delectatur, nunquam veram deesse voluptatem?
Undè (inquam) ista tam præclara cognoscuntur
nisi divino, ac summo, & singulari sapientia beneficio
munere, sine qua ne in veris quidem bonis versetur
Iustitia? Accedat verò Prudentia, quæ & Iustitia boni
tem, & Sapientie veritatem in se complexa est, iam
ma dignitati quasi fastigium impositum esse videatur,
Hæc artium regina, virtutum domina, rerum humanarum
moderatrix, divinarum interpret, principia, & causas
sas eas tenens, ex quibus cetera dependent omnia, quæ
minum visibus bona, quæ mala docens, & explanans. Ita
que aptum est Mathematicorum symbolum, Omnia
una Prudentia coniuncta esse, partim ut lineam circuli
rem, quæ contemplationis tacito sensu in se velut in
rum convertitur; partim vero ut lineam rectam
quæ quasi incertam rei agendæ metam dirigitur,
intenditur. Quemadmodum & summarum literarum
doctrinam, cum præclarè rerum gestarum gloria, omni-
summi & præclari viri fuisse semper coniunctam de-
cedi.

Undè enim imperatores magni? *Armorum usu.*
Undè oratores clari? *Dicendi exercitatione.* Undè gene-
ralitate praestantes? *Virtutis ornamentis.* Undè he-
rebrae? *Maximarum rerum gestarum gloria.*
Undè denique dii ipsi? *Humani generis tutela & patrocini-
um.* Adeò pluris semper est facienda virtutis magnifi-
centia, quae patriam prodesse, & de republica bene mereri
possimus, quam veritatis cultus, & disciplina, quam
vehementer, & eximie delectet. Quid? quòd ne ar-
tium aliquam, quae in maximarum rerum ver-
itatis cognitione, nedum ipsam sapientiam, quae ceteras
complexa est omnes, expetendam duceremus, si ni-
hil efficeret. Imò multo sapientiores eum ducimus, qui
ita multa, aut magna, ex artibus ipsis didicerit, ea
in quae didicit, ad officia & usus vitae rectissimos refe-
ret, quam eum, qui totam vitam in amplissimarum re-
rum studio sine utilitate collocarit. Quid enim, quæso, se-
quitur, ex umbratili illa studiorum delectatione, quam ut
humani Narcisso, quasi nostrimet ipsius amore nimio tacite
abescamus, aut cum Prometheo Caucasus affixo,
obscurius pereamus, quanto vehementius ea ap-
petimus? Est quidem lustranda mens, & expianda salu-
tibus disciplinis: sunt etiam cupiditatum fibrae eliden-
tes & suppullulantes vitiorum sentes extirpandi. Sunt
in ignorantia tenebrae, literarum lumine menti dissipandae:
est etiam virtutis antidoto purgandi natura affectus.
Sunt artium praesidia comparanda: sunt etiam virtu-
tibus opes, & ornamenta conquirenda. Sunt opinionum
morbores profligandi: sunt etiam perturbationum morbi sa-
pientia curandi. Sunt expetenda divina daptes intellectus, & e-
pula

pula cognitionis : sunt etiam divini sensus , & eth
induendi . Virtus enim cum arte coniuncta
hac ex impetu quidem illius fortior , ex hac illa c
tior . Sin utraque ad naturam accesserint etia
omnino dici non potest , quam eximium , & a
um quasi carmen virtutis , & artis conficiatur .

HERACLITVS.

VIDEO sapientes non im
rito hanc vitam supplic
indicasse , & summa cala
tatis loco duxisse nasci ho
nem . In qua quidem vni
sa , quid quaeso magnopere
expetendum , quae tanta br
tate concluditur ? Du
serta , unguenta , puellas
cimus , obrepit non intellecta senectus , inquit
Eam retulit Pythagoras , cum prodysset curriculo
mox recessisset . Referunt verò magis animal
la illa , quae ad Hippanem fluvium nata , eod
quidem die moriuntur . Nam quae est ad et
statem collata vita , etiamsi decem mille

spatia exaequare posset : tamen quasi unius di-
-vinitatem obtinebit , quæ si ad multiplicata in a-
-tate millia comparetur , instar puncti esse indica-
-tur , ac demum nusquam apparebit . Etenim ut
-d tempus in Epimenidis somno , quamvis longissi-
-positum fuit , sine sensu omnino elapsum est : ita
-tempus , quamvis longissimum , adeò breve ta-
-videri potest , ut quasi tacitus somnus pertran-
-dicatur . Monent itaque philosophi , ut ani-
-m à rebus caducis ad aeterna , à terrenis ad cele-
-stia , à corporeis , ad ea quæ sine corpore vigent , ab
-humanis ad divina , denique ab hac vita , ad fu-
-turam sevocemus . Hac enim illis philosophia dici-
-tur , solutio animæ a corpore , & conversio ad ea , quæ
-a corpore beatissimam obtinent conditionem . Hac
-vita est , nempe commentatio mortis . Nam
-omnia (quæso) sunt illorum præcepta in corporis per-
-urbatione animi imperio sedanda ? In despicientia
-bonarum humanarum ? In virtutis nobilitate ? In con-
-temptu fortune ? In sempiterna vitæ magnificentia ?
-constantia dignitate , & decore ? In vera vitæ
-gloria ? Denique in beate vitæ sempiternarum men-
-tis incunditate ? Nonne suadent omnia humana
-ita fallacissimas umbras esse bonorum ? Honores ,
-poteria , regna , ludibria fortune ? Coronas , statuas ,
-throna , currus , inania puerorum , ac muliercula-
-rum oblectamenta ? Palatia , atria , turres , mœnia ,
-sepulchra , insignia ac monumenta calamitatis , cladis ,
-tristitiae ? Genus , stemmata , titulos , seriem fabulosam ,
-fumosam ? Persequamur reliqua . Nonne nasci re-
ges

ges ex servis, vicissimq; servos ex regibus? Nobilitatem
nobilem servitutem? divitias, iniuria pignora? His ma-
nis fortunam fidem praestruere, ut, cum operae pretium
rit, maiore cum fœnore fallat? recusatas a sapientibus,
tatas inimicis & mancis? ministras vitiorum, & for-
tem malorum? Improbis & bonis aequè adesse? Divitiarum
animi, ac virtutis querendas, queng; natura divitem,
nitione verò pauperem? nonne etiam veram pulchritudinem
non eam quæ oculorum obtuitu cernitur, & in eximia
poris specie orisq; decore ponitur, sed quæ animi iudicio
expeditur, quæq; ex virtutis elegantia conflata sit? eam
lentem fraudem? pulchrè depicta pixidem? voluptates
tis expetendas, quæ satiant, non saturant? non corporis
saturant, non satiant? epulas, & dapes sempiternas, vel
beata vita consecrandas? monumenta ingenij, ac virtutis
non inanis gloria & ostentationis excitanda? nonne de
vitam hanc corporis, animæ verò mortem ducendam?
neq; debere ad pristinam vitam animæ, & patriam
stem repetendam contendere? Et ea sanè adhibent ratio-
momenta, ut, si nō alijs, sibi certè persuasisse videatur.
enim iustitia, continentia, gravitas, constantia exulantes
vel potius (ut nōnulli) cælum repetentes, ingratos animi
humanos deseruerunt, ita afflicta sunt (inquiunt) res
mane inani specie bonorum, ut tenui & obscura quada-
spe, & coniectura inniti, & insistere, nulla autem in se-
ra, & stabili, & firma possessione positi esse videamur.
videri tibi vera esse, & bona, quæ alteri nō esse, sed vici-
possunt: Ita quæ vera & bona sunt, hæret in ambiguo,
ubiq; iactantur, violantur, torquentur, & omnino in cō-
rias partes distrahūtur. Qui etenim sapiētes? qui illa

quae nesciunt: imò qui hoc sciunt, quod nihil sciunt. Quid
ere? oblitum fuisse. Unde maxima inopia? ex maxima
Proinde minus habendum, ut minus desit, Quae pul-
quae latent. Quae voluptas? quae ex labore nascitur,
contemptus sit ipsius voluptatis, cum sensuum au-
crasso & obtuso nullo sit coniuncta genere. Quae por-
vita securae? quae perpetuo est sollicita. Denique quae vita
mors. Quae mors? Vita. Namque qui oritur, mox mori
quique moritur, in perpetuum nascitur. Itaque cum Eu-
des nihil interesse inter vitam & mortem assereret, in
ret verò alter, quin itaque moreris, quia nihil interest,
ultr. At Epaminondas moriturus, iam tum in perpetu-
se nasci gloriabatur. Ita omnia *ἵτα μὴ ποτε πινά*, & (ut dixit
as, *ὡς μὴ ποτε βιτησιμὰ*. O vitam itaque verè miseram, & calamit-
am, quam deflere licet tanto infortunio natam, cuius nū-
ne de magnis ingenijs chara fuit in corpore mora! O vi-
lam & mortu lamentabilem, usura gravem, conditione brutis
am cauiorem, cogitatione tenuem, consilio inermem, tempore
rationem, infortunijs infestam, spe ancipitem, exitu acer-
itur. O vitam denique mortem! O hominis itaque cordi-
culari perpetuo fletu miserandam, qui à patria & gente
s animam quam longissime exulas, in hospitio vivis sepulchro,
res amiseris tuam, morte multaris aliena!

DEMO.

Democritus.

Onores, imperia, regna, et
 tra, tecta magnifica, columnae
 marmoreae, vasa Corinthia,
 textiles picturae, magna
 quam iactanti, non item
 enti videri possunt. Nihil
 num in terris, quae insa ad
 los explorata, puncto nihil
 plus obtineant; nihil egre
 quod ex fortuna opibus sit aggregatū; nihil excelsū,
 in virtutis altitudine non sit positū; nihil stabile, quod
 in aeternitate fixum; nihil praeclarum, quod inani qua
 specie oblectet oculos. Quid enim regni pompa, & s
 nitate gloriaris, quasi rex ranarum, ex eo superbiat,
 in palude, & luto, regnei? quae autem sunt istae angust
 gionum, quibus cingeris? ut Affricanum e caelis iam
 spectantem pœniteret imperij Romani exiguitatis,
 puncto minus multis gradibus obtinuit. Ridiculum
 ter animalia ad Hippanem fluvium nata, regis nomē
 num videretur, cum ad aeternitatem, unius diei spa
 nihil, imperium quamvis longissimum, ad eandem
 unius diei obtineat. Ab hominibus coleris, adoraris;
 sanè, levibus, & in aëctis. Quod his plurimis imperat
 num & praeclarum tibi videtur. Quod apud hos aut
 rate polles, & praestanti virtutis sis opinione, pan
 divinum. Quam verò exiles, & ieiuna sunt homin
 des, & approbationes, quos imperio tenes, ad gravi

amplissimos mentium caelestium honores? qui verò
isti plurimi? qui Xerxi una ^{αὐτοῦ} complectenti mi-
randa videbantur, brevissimo verò temporis decursu,
idem cicadarum aut pulicum gentis fuisse videantur:
verò multitudinem intelligas, ea artificum, & sordi-
um, ac infimorum omnium conflata, & coagmentata
haest, inquit Socrates. Iam verò quàm ridiculum
splendide habitare, vitis vero sordescere? Pyrami-
& turrium altitudine cælum tantum non attinge-
re, nihil verò a turpitudinis, & dedecoris offensione ab-
Monumenta divitiarum ac sumptus relinquere, nulla
ingenij, prudentia, ac literarum? Corporis robore,
magnitudine pollere, animi nervos nullos habere? Co-
quod corporis magnitudine, ac vastitate non posse virtu-
ni quæ capere & comprehendere, quasi viribus ac robore
& magna geruntur, & non consilio? Robur, proceri-
biat, forma, divitia (ut praeclare Epictetus) ^{καλὸς ἔστι, καὶ}
^{ἀγαθός, ἀδ' ἡμεῖς καὶ οὐκ ἔχουσιν.} Quid enim inanius, quàm
is iam umbras & species rerum sibi magnum & magnificum
tatis, ^{καὶ} Quàm ob muta verbis amplissimis sese ven-
culum? Ob aliena inolescere? ob crassa & obtusa elatè &
s nome de se cogitare? Nonne ridicula sponsa, quæ ali-
diei spibus ornata, prodiens in publicum sese ostentaret?
idem ^{καὶ} illustrio regio cultu Agamemmonis insignitus, ob id
raris; ^{καὶ} Torques, annuli, calata pocula, supellex
imperas ^{καὶ} ebur, electrum, tabula, signa marmorea, tan-
pos aut huius vite fabula peracta, reddenda sunt omnia.
, penidetur cornicula inaniter gestiens apud Aesopum
bomin denudata plumis. Nec minus asinus auro ac
ravi ^{καὶ} onus, qui sibi beatus videretur: aut ovicula,

quod aurea ferat velleræ. Non minùs aliena a nobis
sunt generis insignia, corona, trophæa, & quæ non fe-
mus ipsi. In regio verò genere intellige servum, se-
mutatum. In triumphis, & trophæis non amplius est
etiam, quàm quod asinus auro onustus possit. In imagi-
bus fumosis, & furvis, dignitatem & splendorem nullum
esse. In caducis & putrefactis, stabilitatem nominis
non esse positam. Quæ verò victoriæ? Quàm ampla
liæ? Quæ ad virtutis in affectibus subiugandis cer-
mina, quasi Antipodum ingruas, ad immortalis vi-
gloriæ mercedem, quasi palæarum honores propositæ
dentur? Dimicant verò ac digladiantur acerrimè de-
gris, & finibus. De fano dicitur & pulvere. Quomodo
rò in lusibus pueri decertant inter se de ludicris palæ-
similes planè visæ sunt sapientibus imperiorum conte-
ones, quasi de nugis ac quisquilijs miserè confluctantes.
Non enim ludibria regna; quæ, huc illucq; susq; de-
stitantur, & homines in regno, quasi per iocum, & lu-
constituti? Unde, ludit in humanis divina potentiare
ludit, sed serio; iocatur, sed sævè. Quæ enim heroicæ
cuntur calamitates, commutata regna, exilia, generis
itia, furores, perduelliones, efficiunt (quod dixit ille)
si calculi, aut tessaræ habeantur reges, qui nunc su-
valeant, nunc verò tenuè quiddam & exiguum.
inquiunt,

Si fortuna volet, fies de Rhetore Consul.

Si volet hac eadem, fies de Consule Rhetor.

Illæ verò fidem facit in parvis, ut cum operæ pretium
rit, maiore cum scenore fallat, expectat verò super-
dū quasi spongiæ graves penitus exsiccet. Magni

aliquis videtur ob magnā servorū frequentiā, & cultū;
presidium narras & custodiam, quasi facinorosi. Alius
ornatus & splendidus unguentis, & odoribus perfusus;
turpe verò fragrantiam capitis, fœtorem vitæ prodere.
cincinnis, & calamistrata coma, non ornatus capitis,
sed spectaculum silvestre & planè Gorgonicum. Landa-
rum Alcybiades propter præstantem corporis formam,
venustatem; Idem si tibi oculi Lyncei essent, ut aspe-
ctu corporis eius intima penetrares, quàm turpis, & te-
rribili videretur? Quid ergò femina, quamvis pulchri-
tudinis specie præcellentes, blanditiæ, delitiæ, strata, amo-
re? Quæ pulchra videri faciunt, non natura, sed ocu-
lorum infirmitas, non vera ratio, sed luminum reflexio,
umbra levissima. Quod in Ixione facile apparuit, qui
concreta se Iunonis concubitu potitum fuisse, cum nus-
quam similitudinem eius exornata gauderet. Qui exi-
am, itaq; corporis venustatem admirantur, videntur
quasi depictam pixidem sordibus & cano plenā magni æ-
stimare, vel inani specie, & umbra, homini cum auro,
ore, electro, luce, tinctura, vitro communi oblectari.
quàm turpe verò nitescere cutem, scabie verò scatere
num? quæ verò convivium sapientis & apula? An ut
parè sit corpori, mens verò ieiunet inopia sapientia?
quæ temperantia corporis? An ut corpus fecundum
naturæ, animus verò sterilis morum atq; artium bona-
rum? Quæ oblectatio vocum cantus, ac symphonia? An
modulationes, & motus ad auriculam temperati,
magis sint cōcinni, quàm ratio cum oratione, præcepta
strina, cum moribus vitæ, cognitionis studia, cum
bonorum fructus? Itaq; turpissimè irridentur, quorum

*vita cum verbis pugnat, quasi alijs sonantes, se ipsos ve
 non audientes, ita loquentes, quasi vitio, ita verò vive
 tes, quasi virtuti bellū indicerent. Magna amœnitat
 lautitia, splendoris, apularum, deliciarum oblectatio, i
 telligenti vitam mortem, in terris exilium, in corpo
 carcere, vitam verò isthac ignorantium, quamvis car
 ris bonis ornatissimam, nihilo esse lautiozem, quam
 vis) quasi muris rustici dicas cum urbano gaudia sua
 gitantis. Magnum etiam vitæ præsidium in auri co
 flatili materia, & montanis facile commutabili. Mag
 omnino in umbrarum quotidiano concursu, in minutis
 exilibus, & tenuibus boni frustulis erecti animi fiduc
 Magna deniq; vitæ iactura; quasi luctu eo, quo sibi A
 mem non calvitium fecerat (ut est apud Homerum) q
 quam maior ille levaretur, aut quæ sapienti crepūdia
 erorum amissa videntur, non aliunde quàm a se præ
 um quarenti, seq; solum iucundissimè fruenti, tum fl
 prosequenda, tum lugubri veste adornanda?*

Athos, & Hellespontus.

*INTER egregia magni
 cis consilia, nō postremum
 Xerxes exercitum longè
 ximum, ac celeberrimum
 Atho effodiendo, & Hel
 ponto contabulando exerc
 Quid enim? Insani duci
 se videatur exercitum
 magnum ad operas, & mo
 ones has novas convertisse? Ignavia non montes ex
 & complanati, sed imperia, & regna translata, Non*

ia impedita, sed instituta reipublica commutata. Ut
iaq; exercitus in labore sine socordia, in expeditione sine
cunctatione, in expectatione, sine securitate, in laudis
spe, sine frustratione contineretur, nonne summi ducis e-
at consilium, cuius sapientia exercitus moderatus, vigi-
antia tutus, industria impiger, fortitudine strenuus, mo-
lestia continens, imperio obsequens, deniq; singulari dig-
nitate studio, & gloria cupiditate incensus, cōservatur?
cuius fama iam maria, & terras peragrasset, velis ma-
re, aut terra impediri? Maria exsiccaverat, montes ad-
quaverat, Asiam cum Europa coniunxerat, quid ve-
horum maius esse putes, quàm exercitum terras ex-
ccantem, & maria instruente, ex omnibus terris ma-
gā conflatum regere & gubernare? Quid si Aetnam
extinguere iussisset, aut Siciliam denuò adiacere conti-
nenti, nihil horum non ad eternam nominis famam faci-
facere non potuisset. In Atho effodiendo id effectum
ut quamvis iam non sit, nominis tamen fama omni
monte constantior permaneat; in Hellesponto contabulan-
eminens monumentum, nullis, quamvis sevientibus
temporum tempestatibus, deiciendum. Quomodo ho-
m similis vel Memphitica pyramis aliqua, vel etiam
aplura celebrantur mundi miracula videantur? La-
quò non penitres? Per maria, per terras, per ignes,
per cœlos. Hercules Augia stabulum immensum
iussu regis Eurysthei perpurgavit. Herculi nomen
ex Augia stabulo crevit. Iussus est Hydram
terras mirificè devastantem interficere. Labor iste
mortalibus, laudem peperit Herculi immorta-
li. Cerberum ex Inferis extraxit; at nomen ex hor-
rendo

rendo, & tetro eterni silentij dedecore vindicavit.
Ex his omnibus laborum monstris, Herculi tandem
aditus in coelos patuit; dijs gratus redijt, ei Hebe
connubium data est sempiternum; completum
Macaria filia matrimonium. Quae plura vel am-
pliora consecutus fuisse videatur? Dico (Xerxes) hanc
animi altitudinem tibi non excidisse, cum inspectantit
è specula altissima univrsu[m] exercitum desleres, quò
vnius avi brevissimo quidem curriculo, nulli tant
multitudinis superstites dicerentur. Hanc anim
altitudinem tibi non in Atho, aut Hellesponto de
potuisse statuo; hanc, cum omnia magna & praeclar
effecisse in omnibus summis, & illustribus viris
deo, nominis & dignitatis causam in Hannibale fuisse
qui ne Alpium summa deterreri difficultate potuer
in Alexandro, qui plures orbes expetiverat, in
Scipione, qui in Capitolio Iovis consi-
lia sua collocaverat, effeceras, ut
in te non nisi laudatissimum Athos
& Hellespontum fuisse putem.

LEONIDAS.

*C*ogitate pauciores esse numero vos, plures vero virtute, per Pylas has adiutum solum esse patefaciendum ad laudem, Barbaros Gracis imperare naturam non concedere, animum fortitudinis robore munitum, gloria cupiditate incensum, charitate patriae incitatum, omnium illustrium virorum exemplis instructum, in ruina corporis, eternam nominis stabilitatem, in vulneribus corporis, incundissimum officij fructum, in periculis & laboribus remota maxima, etiam in morte denique vitam reperiri.

Antonius, & Cleopatra.

THVMELICVS.

*L*N Cydno commeantis purpurea vela, rudentes sericos, remos argenteos, symphoniam suavisissimam, umbellam auream, in qua sublimior sedebas, virginum choros, aromaticos odores dicere non possum, cogitare possum. Ad illud Amemetobion vestrum, qua convivium? Ad

*Synapothanumenon vestrum, quàm vitam conferam
Strata, desideria, blanditias, regnum planè dixerim ve
luptatis. Praeoptabilis mors in amplexibus mutuis ama
tis. Aegyptia, totam te Romani dederes in amores; De
rus amor. Romane, in amplexibus mutuis obieris aman
tis; nunquam intempestiva mors,*

Pathologia.

ENERGYMENVS.

*Quanta inanitate gaudemus
mortales! Cogitate, o cogitate,
quò evanescit omnis honos. Si
pulchra intueamur. Quorum
ora paucis visere concessum
est, quàm in imis terris abdita
iam dudum absolevère? Quae
in summis tumultibus edita, et
am aranearum telis, ceno*

*& pulvere obruta obscurantur? Epitaphium aliquod
contemplemur. Ecce Tagetem novum mendicum
Cyrum.*

*O vir quicumq; es, ego sum Cyrus, qui Persis imperium
constitui, pusillum hoc terra, quo meum tegitur corpus,
mihi ne invideas.*

Pro pusillo terra orat. Epicedium vero audiamus.

---- At nunc

*Turne iaces, ubi nam generosa iuventa
Gloria, & excellens animus, quò splendidus alta*

Frontis

ferantur tibi honos, quoniam illa decens tibi vultus imago?
um vultu magna demum cogitemus. Aureum somnium. Auri cū ca
s amant, pectus argenteum, femora arca, pedes fictiles, & lu-
s; De omnia subito comminuta in pulverem, & dissipata in
amaros. Descendit eheu omnis honos, descendit cum prius
ad Inferos Symphonia omnis, & threnodia.

· EPITAPHIVS.

Recorum mos erat antiquus; ut in praestanti-
um & illustrium virorum funeribus, laudes, cen-
comia celebrarentur, quibus nomina immortalitati cō-
demnarunt, & sanctitati, religioni, consecrarunt.

WANSFLETVM MVSAE CELEBRANT.

E Anglia Wansfletum fun-
datorem Collegij nobilissimi
Magdalenensis, Wintoniae E-
piscopum, Cancellarium sum-
mum admiratur, admiratur
inquam tonsore natum. Ce-
lebs vixeras; Scilicet nobis
vixeras. Seriem nominis &
propaginē fluxam, intellex-
as, dignitatis fructus sempiternos desiderâras. Filios
paucos gignere, sed infinitos noveras, foetu mentis,
matrimonij fecundus. Thoros, & strata divina dig-
tatis ingressus ascēderas, masculas virtutes procrea-
ras, scientias pulchritudine praecllētēs. Altiora cogi-
as humanis, cum divina mente latitias agis semper-
as. Tui divini sensus cū sempiterna gravitate, ac mag-
nitudinē

nitudine coniuncti. *Ardor virtutis ac dignitatis, in
ta mentis ardore, ac fadere sempiterno fixus,*

PHASMA.

*Intelligitis, & intelligo veros Magdalenenses. Quid enim est (calites
stor, Charissimi mihi Magdalenenses) quod prater caelestem vere beatorum
dignationem, & immortalis iucunditatis societatem, & participati
nem, ardentius desideretis, & expetatis? Sunt caelestia (mihi credite) coenobia, & aedificia divina im
mensitatis, ac magnificentiae, Tempia, & sacra
sanctissima, quinque & ceterus beatarum mentium
um, dies festi, & aeterni, montes aetherei, prata aureae
species, & dignitas, & pulchritudo ineffabilis. Sic capite
site studia, ut etiam in divina iucunditatis cupiditate
inardescatis. Perfruemini isthoc ocio leni & facili, tamen
in sempiterni amoris delicijs acquiescendum esse
statuatis. Contendite virtutum cultu, optimarum artium
um instrumentis, honestissimorum studiorum curriculum
ut tandem in illius caelestis, & sempiternae dignitatis am
plitudine penitus delitescimini. Nihil laude, & decore de
ciscite prius. Cetera ponite omnia, ut in divini sensus amor
res admissi, perpetuo feriemini.*

NON est difficile (O viri Athenienses) πειθαρχίαν facere ἀγνοῶν ἐκείνῳ θεῷ, καὶ ξενὸν καὶ ἄδνηλον quem colitis, illum ipsum inquam esse quē solum colere debetis Deum, solum verum omnis laudis & dignitatis, & sanctitatis principē. Itaq; cū in artibus

ignoto statuere sit absurdum, in religione non nisi necessarium est habendum. Admirabile vero celi, ac terrae architectum ac moderatorem, templis, aut aris, aut simulacris, aut sacrificijs, aut quibusvis ornamentis ad cultum indigere. Domicilium enim dei longē supra terra positum, quippe qui in aeternitate habitat immensus, nec mœnijs illis sydereis, & inflammatis (ut inquit aristoteles) concludi possit. An vita omnium, & lux, & spiritus, & ratio prima, & perfectissima, actus summus, ornatus universi, praesentissima mens, non αὐταρκής reputetur? Dei maiestatem, & gloriam praeponderantem celi & syderibus, ad templorum, & simulachrorū namēta religare impium, sacrificijs indigere stultum, terrarum angustijs compingi abiectum, vllis humani sacrificij opibus exprimi absurdum. Non templis concludi infinitus, non sacrificijs colitur, quibus non indiget, non ornamenta desiderat ipse ornatus universi, non opibus vetustate delendis innititur, qui aeternitate, non lebus hominum honoribus insistit, immenso divina gratiae splendore illustris, non deniq; paucarum regionum

onum circumscripto cultu delectatur, aut etatum
quot brevi memoria acquiescit, qui infinita, & inexh
sta beatitudinis aternitate fruitur. Vbi quaeso artium
cumen? Quae vestra philosophia? Quae vero theolo
Annon ex caeli perpetuitate & constantia deus const
tior, ex magnitudine maior, ex terra marisq; diuitijs
tior, ex vniuersa in his ipsis natura specie, multo quid
speciosior esse intelligitur? Xerxes cum in Graciam
stram traiecisset, omnia deorum templa magis auctu
bus inflamabat, quod nullum in locum dicerent deor
numen esse includendum, quibus cuncta debent esse la
ra, & patentia. Demosthenes pectus mortalium tem
esse deo gratisimum dixit: exornationem; iustitiam,
dem, verecundiam. O inopes artes! O virtutes ieun
& inanes! O felicitatem evanidam vestram, & pla
nullam deo expertem! Quasi summi boni constitutio
se possit, summo bono ignorato? aut vlla laudabiles vi
tum actiones, nullo constituto fine vitae humanae, aut
la demum verae religionis sanctitas, ignoto deo maxim
Quid? in voluptate summum esse hominis bonum, aut
in diuitijs, aut in honoribus? ac non potius nullam esse
vita pestem capitaliorem voluptate, in qua repellenda
summi boni gravissimam auctoritatem penitus occup
ri dixerim, maximas etiam diuitias, in non expetenda
diuitijs, maximam deniq; gloriam, in contemnenda gl
a. Virtus, & religio, quae dicentur sciunctae a deo? Eten
cum humana ex divinis apta & nexa sint, sequitur
ex dei cognitione sit inuenta totius vitae ratio, confirm
tioq; officiorum, eaque constituta, cetera in vita cons
tuantur omnia. Deus autem cum vnus sit, quomodo

una omnium religio; cumq; una eademq; dignitatis
cie informati sint omnes, quomodo non uno eodemque
ipſu proſequuntur? Rectè enim diuina hominũ pro
ies eſſe dicitur, quippè qui ad diuinam excellentiam
pulsabitudinẽ apti, & expreſſi ſint. Non enim
vos Athenienſes. Etenim nec genus humanum
a ſe conditum, vel in natura ordo negligi dicatur, in
neceſſe eſt ut ſit. unum primum. Nec ſi Athenarũ
ſes Minerva, & dea; dea, & Athenarum tantum.
em Cretenſes, Iunonem Carthagenſes, Romani
Martem, Cypri Venerem, Ephesij Dianam deam tu-
rem ſuo cultu obſervant: Altisſimum qui Cretenſi-
Carthagenſibus, Ephesijs eſſe dedit, & diſtinxit,
cultu ſimplicem, loco indefinitum, bonitate immen-
dignitate ſummum, gente cum hominibus coniun-
ſimum, omnes gentes colere, & venerari debent. Au-
agnoscite tempora (O Athenienſes) pluſquam Sa-
nia. Redijt, redijt inquam (mihi credite) Aſtræa vir-
caeleſtis. Agnoſcite principem amorum, qui nullius
ſentit gravitatem, amplectimini huic coniunctã A-
eam. Tempła parate mentis, non marmoris; pecuinos
etate affectus; & ſi ea celebrate veſtra, quæ deberi
to ingenuè fatetur. Eſſe enim mundum hunc nihil a-
quã civitatem quandam communem deorum, &
num, in qua dij beneficia cõferant, homines verò ac-
ant. Simulachra agnoſcite voſmet dei viva & vera
m ſpiritus cœleſtem & æternum, nullo artificio ho-
nis exprimi poſſe, auream fidem, & ſanctitatem ador-
e, quæ corrumpi non poſſunt, argenteam vitæ con-
utatem adaptate, firmam & conſtantem certisſima

ac verissima dignitatis cognitionem colite, Deum per
 cida, vel per duellis, vel latronis, vel meretricis, vel
 legi specie delectari nefas existimate, erectos deniq;
 a significatione animos deo gratos intelligite, ipsum
 ficta, sed vera omnia intueri, ficta omnia, obtusa, gra
 muta, corrupta, a sempiterna veritatis dignitate alie
 sima ducite. Quem igitur narras (inquit) deum? Ne
 pe cali & terra conditorem, quo tempore patefactum
 Haftenus quidem a. 7. 10. 5. 11. consilio suo admirabili &
 pientissimo; nunc autem ad sui numinis prestantiss
 cultum omnes invitantem: quorsum verò n
 quidem? ut omnibus se propitium, & bonum
 & iustum praebeat. Quò verò vocat? &
 coelestes, & sempiternas delicias. Quomodo
 rò? Per resurrectionem a mortuis ad vitam aeternam

DE DEO.

ARBARI cum caelestia
 & stellas colebant ut deos
 quae perpetua concitatio
 ferri videbant, sed non
 bant, qui verò metu suorum
 scelerum impulsus sunt, &
 id est, formidabiles sentie
 Antiqui etiam nonnulli
 na Deum vocabant, &
 Et. Principium enim & fons est omnium, cum apud
 tantum species, & umbra reperiantur; in eo aeternum
 insit, in ceteris tempus, in illo vera vita, in ceteris
 potius, quàm vita dicenda, in eo thesauri omnis sapientiae
 tia, & scientiae, in ceteris particula quaedam & frustula

causa sit omnium rerum, cetera dicantur effectus.
ergo deus (ut aiunt) formaliter est omnia, & ipsi si-
quod mundus universus. Imò plus sibi vndeus est suf-
ficiens, quàm si totius mundi ad eum fieret accessio. Hæc
sentientes, Panomphaum vocarunt, aliud numi
nomen ignorantes, cui aras, & sacra faciebant, ut
Ovidius,

Ara Panomphæo vetus est sacrata tonanti.

Homerus,

Sacra Panomphæo Danaï de more litabant.

verò secuti sunt alij Κρόνος, a diuturnitate, quòd ævo-
retur sempiterno, alii Ζῆνα quòd per ipsū vivimus,

Ἀθηνᾶν quasi in æthere sit eius imperium, alii Ἡρᾶν

quasi in aere, alii Ἡφαιστον, quasi in igne, alii Ποσειδῶνα

quasi in humore, alii Διὸς Πατρὸς quasi in terra, appellita-

Ita quidem cœliς διαρχὴν (ut ait ille) intellexe-

vim quādā divinā, per omnia intetā & cōmeantem

os versatē, terrā sustinetē, maria moderatē, omnia

in omnibus occupatē, ut sapientissimus μωσαῖος

mercurius Trismegistus, cū omnia, inquit, vel corpus,

essentia sint, utriusq; actus & ratio, & idea deus est

addit verò, nec magnitudinē, nec qualitatē, nec locum,

tēpus, nec ceterorū quicquā in deo esse, sed hæc om-

esse, & per omnia, & in omnibus; quippe qui repleat

, & omnia vita simplicissima. Cuius, ut plurimum, o-

cula opus habent Heracliti Καταολύβιτε, Delio nēpē

atore, ut intelligas quod verissimè dicitur, Iovis sūz

nia plena.

Primū ergo si Deus ex, partibus constaretū ut to-

ex suis partibus, ita aliunde haberet deus quod

esset.

plex pri
omposi.
Actus
entia.

na prima substantialis causa, utriusq; ingenerata, & incorrupta in omni aeternitate, necesse est concedatur. Intellectuales substantias primam esse intelligentiam Metaphysici facile declarant, quia simplicissima est & per se, tum quod actus purus est, ante ceteras subsistens substantias. Intellectus autem prima intelligentia deus est, a nullo ortus sui causam habens, & si prima sit, sempiterna est. Ingeneratus verò deus, quia si generaretur, tum vel a simili vel a dissimili. Simili non magis convenit generare, quam generari. Sin verò ex dissimili, tum ex non ente, entis princeps fieret. Nihil verò prater ingenuum genitis potest esse antiquius. Praterea, cum extra omnem motum sit deus, quia causa primi est, maxime esse propterea est dicendum id. n. maxime est, quod immutabile est, & sepe idem. Cuius verò quod maxime est, verissime est, verissimus quoque deus est; verissimum autem optimum. Ita ens, verum, & bonum in maximo, optimo deo summe, & verissime coincidunt; verissime ens dicatur, verissima aeternitas, & summe bonum.

Querat verò aliquis, quomodo immobilis deus crearet omnia. Primum enim, sicut id quod intelligitur appetitur. Hoc enim movet non motum. Huic. n. dum sus assimilari secunda, & proxime subiecta deo intelligentia nititur, primo insistit orbi, inde reliqua incubant suis orbibus intelligentia eodem modo universa, immobili divina percepta mentis inardescunt cupido. Atq; hic modus est omnium motionis. Ex hoc primo pio dependet calum, & natura; calum quidem quantum ad motum suum, natura quatenus omnia naturalia dependent a celo. Quapropter de substantia dei perent immobili, una, & simplici, ingenerata, & incorrupta.

ima, optima, verissima, a qua omnia orta, mota, confi-
sentia, in ipsum demum resolvuntur, hac cuncta sint.

Dispiciamus nunc porro, quomodo sua natura &
sentia alijs bonitatis, & beatitudinis sit causa. Deus
nunc dicitur propter potentiam in omnibus, creator verò
propter actum, ac pater omnium propter bonitatē. Quid
ergo deo creationem universi non attribuamus, quasi
ego:io gravi liberantes, vel quia noluit, quod superbie
vel quia non potuit, quod imbecillitatis est; quæ utra
nefas est de deo cogitare. Cum nec sit superbus, nec in-
ficax, sed omniū causa maxima, principium & finis agē-
tiū. Etenim melius deus omnib⁹, cū nec ipse se, nec quic-
quā ipso melius expetat, itēq; maior est omnibus; quare
nec in eum ira cadit: præterea, sapientior est omnibus,
quare nec invidia ei inest. Nihil ergo in natura divi-
ni præter bonum existit Bonum autem nostrum mali
portio minima (inquit Zeno) vel (ut Plato) partus
boni, ac similitudo, & simulachrum quoddam. Quapro-
pter cetera per participationē boni, bona sint oportet. Sūt
autem in rebus ordines, & gradus essentialēs, ex qui-
bus præcellens pulchritudo, cum ipso summo, & super
essentiā bono, ac pulchritudine conficitur. Vt. n. omnia cō-
sua, suo quæq; ordine, ac gradu referuntur ad deum: ita
et essentialis sua participationem, qua ipsum intelligunt,
sentiant ut magis, ac minus, bona dicantur. Vt enim re-
bus essentialis, ac ordines: ita differunt earum natura
perfectiones. Fines enim perfectiones, & differentia esse
rebus. Ita summum demum cuiusq; bonum, est cogni-
tio essentialis, quatenus dependet a deo. Essentialis. n. cog-
nitio, & essentialis bonū, utrūq; idē. Cū vero cognitio dei

maximè essentialis sit, simplicissima enim est, & per
bonum quoq; maximè expetendum sit, necesse est. Per
fectè autem cognosci Deus non potest, quia nihil habet
prius, quo noscitur. Forma enim est simplicissima,
per se maximè. Præterea, nec verbis exprimi. Verba eni
nim finita sunt significationis. Præterea, cū nulla cogni
sit sine causa, causa autem dei non sit, nulla proinde dicitur
dei cognitio. Quid enim simile deo afferri potest: quod
ei par esse indicetur, qui solus & vincus sit? Imò quæ
ma sit dei sapientia, ne extrema quidem linea umbra
(quod dicitur) cognosci potest. Maior enim est, quàm
mana mens, nō dico cogitare, sed ne suspicari quidē pos
Ut enim qui in tumultu quodam populari, ac strepitu
huc illucq; iactitantur, magistratus vocem percipere
non possunt: ita qui huiusce vite perturbationibus ob
xi vivimus, divinæ mentis sensa assequi non possumus.
Summū tamē hominis bonum absit, ut panitus ignoretur.
Cui enim de summo bono non convenit, de tota re
vendi ratione non constat; quo quidem constituto, cetera
in vita constituuntur omnia. Patet itaq; ex
quæ iam dicta sunt, deum esse mentem immensa potestatis,
purissima vite, summa dignitatis, & splendoris
sempiterna constātia, perfectæ sapientia, luculentissima
bonitatis, maxima veritatis, inexhausta & illibata be
titudinis, esse præterea animationem, & actum totius
mundi, dictatorem ac moderatorem universi, huius op
esse cælum hoc immensum, quod in orbem supra ver
cem quotidie volutur, quod ipsum, in tenebris quondam
& abyssu demersum, in tantam altitudinem excitavit
splendoreq; & ordine pulcherrimo adornavit. Huius

homines benignissimum imperium, Plato diligenter
accuratè expendens, ipsum ornatissimè ποιμένα ἀνθρώπων
ἀγέλης vocavit, Damascius ἐν πάμπαν. Orpheus huius
ἐστὶν ὁ ἐκ γονα πάντα. Hunc vero fatetur Apollinis ora-
culum, invictum in campis athereis dom inatorem.

Σὴ γὰρ ὑπερ κόσμους καὶ ἀρχὸν ἀσπερόντα
Χρυσὴ ὑπερκεῖται, ποτὶ δὲ αἰώνιος ἀλκή.

Quærat verò aliquis, cum in tanta effectione, moderati
q, universi, quæ agat deus, velit ipse, an affectus in de
cadere sint dicendi quippe voluntas dei suprema om
um est perfectio, ei q, voluisse, perfecisse est. Parent e-
ei omnia, ut membra corpori, & multo quidē promp
us, quàm vel cogitatio mentis humana consequi pos-
Cum autem in deo ne primus motus reperiatur, in eo
fectus locum habere non possunt. Voluntas enim eius
actus suus. Voluntas dei summum bonum omnium.
Non enim cum voluit omnia, aliud voluit a se. Nec e-
um est aliud a se, nec voluntas sui a summo bono. Volun-
itaq, dei omnis bonitas est. Vult autem omnia bona, &
abet omnia. Quorsum ergò, quæres, vult, quod habet.
Vult verò, ut volens omnia habeat, & habens etiā velit.
Cum adhuc plura de deo sint dicēda, (ut ne quæ maxi
spectant ad felicitatis nostræ amplitudinem omit-
untur) prius discutienda quæ de scientia dei dicuntur,
quàm ad reliqua accedam. An omnium dei sit scientia
cenda, vel ei tribuenda non nisi præstantissima? Dei
scientia enim est veritatis amplissima, & perfectissima,
axmèq, aterna. Annè ergò quæ dictu fœda, & flagiti-
sunt, cogitatione verò nefaria, scire indicabitur? Ni-

si omnia, & singula teneat, accurateq; cognoscat, quomodo
administret? Annè ut rex quispiam in regno, multa quæ
ad dignitatē tantā spectant ignoret: nō. n. an par, vel impar
sit numerus civiū, aut an pares, vel impares sint viri fe-
minis, respicit. Nec. n. rex Cyrus, aut Darius eos respu-
unt in regno, qui sarmēta colligunt, aut quævis alia infu-
ora munera obeunt; agriculturā tamē iubet, & leges re-
vendi instituit. Annè ergo dei est universalis quasi regis
administratio? quid ergo si duo sermones conferat, late-
re potest hoc ipsū acerrimos divini numinis sensus? A-
verò adest deus omnibus, ut lex in rep? lex. n. regis est
testas, lex autē, dei insculpta est omniū animis cuiusque
conscientia vicaria est cuiusque. Quid? Annè capitis pul-
crum habet in numerato? arenas maris? gramina capi? imbre
stillas? fluctus maris? vocū syllabas? nulla minutia & ac-
cesum fugiunt? an potius designatur istis, iustitia, & mo-
dus, & ornatus dei accuratissimus, ac singularis, in con-
temperanda, & conservanda natura universa? Nam quomodo
fieri potest, ut scientia sit particularium? ac non potius
ut sit inscitia, quam scientia, nosse quævis trivialia, &
levia? Ut impotentia est, posse quæ mala, potius quam
potentia dicenda. Cum tamen homini nota sint etiam quæ
levia dicuntur, videntur etiam illa deo magis esse nota.
Quot verò sint in sole atomi, vel momenta universi tem-
poris, quis dixerit vel deum nosse, ac non potius ea ipse
nosse, non videantur tenebras ignorantia manifestas, de-
vina, & gravissima offundere intelligentia; quippe quæ
ab optimarum rerum contemplatione, ne momenti quædam
spacio deflectatur. Ut enim principi puerilia tracta-
re vitio ignorantia sui turpissimo verteretur: ita non
minus deo in ignominia partem cedere putandū, ut ac-

entia est
versa.
n.

E
In hui
celebrita
m maxi
Quicum
entur, o
mum, lu
ritudin
nis den
mmen
creant, &
nitiam
Quippe q
jam in
ulti eni
ant.

ante omni

Εἶπεν αὖτ' αὖτ' οὕτως διὰ τὸ δὲ τὰ αἰθέρα ἀνὰ
Ἡἷλος, μὲν, καὶ τείρεα φανίζοντα.

In huius demum immensa celsitatis, candorisq̃, ac
pulchritudinis maiestate infinita, constitutum esse De-
um maximè suspiciendum, & unà beatorum chorum.
Quicum divinam hanc, ac sempiternam mentem in-
ventur, omnis veritatis, ac bonitatis fontem affluētis-
simum, lucem, & vitam mentium infinitam, omnis pul-
chritudinis, & ornatus, omnis ocij, & tranquillitatis,
omnis deniq̃ admirabilis scientiæ, & cognitionis delici-
um immensas amplectantur, & in ea fruendā infixæ in-
creant, & inardescant: tum demum intellige hanc eius
beatitudinem universi, ac supremi cœli esse complexum.
Quippè quod omnino intellectuale; ut qui hoc intellexe-
rit, iam in cœli aliquam partem elatus esse videatur.
Multi enim Aloide, qui cœlum oculis lustrare conati
sunt.

De Intellectu divino,

E I hac beatitudo est, intel-
lectus nempe suus. Idem e-
nim a se nunquam divelli-
tur, eo verò nihil præstanti-
us. In intellectu porro divi-
no, idem est intellectus, & in-
tellectum. Fœlix autē quod
se veritate maxima, bono-
rum omnium principio, ac
ante omnis pulchritudinis, & dignitatis, & constantia
archetypo

archetypo fruatur. Hac enim Dei est aeterna vita, & beata, nempe intellectio sui. Aeternitas enim est infinita vita tota simul, & perfecta possessio, quod autem in tempore est, totum vitae spacium pariter amplecti non potest, sed crastinum quidem nondum apprehendit, beatum vero iam non habet. Nescio, n. quid hac vita merito amplius obtineat. Vita Dei intellectus. Hac vita omnium causa est essentialis. Vt. n. sol essentialiter illustrat omnia, & ignis per essentiā calefacit, & anima vivificat corpus: ita cum quae intelligat, velit deus, & alia esse non possint, quā in veritate maxima, efficitur, ut eadem voluntas dei sit actus, & perfectio sua, rerūq; omnium. Forma. n. est illa omnium, quae maximè est, & prima. Quare deus vita omnium. Hinc Plato. q. divina mētis n. eius, & interpret, ταύτα πατήρ ἐνόντι (ait) ὅπου δ' οἱ ἰψὺς & ille commodissime, quisquis dixit, quā facile imaginem formatur in speculo, tā facile creantur res a deo. Quomodo vero qui causā se omnium videt, causata omnia non videt? Qui se principiū, mediū, finē cognoscat, omni a clarissime non intelligat? videt. n. omnia deo in seipso, non in seipso neq; n. opus est, non per imagines sed per essētias, non impet querens, sed intime possidens, non per sollicitudinē, & mētē, sed per presētiam, non a se quasi disiuncta, sed in se posita non gradatim, sed summatim, non deniq; ut plura, sed ut unum. Cum in deo idem sit intellectus, & intellectum, secundum virum constet divina felicitas? an re quidem haec differat? an verò q. intelligitur, cōprehenditur? an infinita dei intelligentia sui, ac ceterorū dici possit; quasi par ad par relati. In finito autem nil infinitius. Cōprehenditur verò a deo infinita, per unā simplicem quandā speciem ratione multiplicē, infinita ut finitū, multiplex, ut unum.

...are quisquiliis, & nugis istas dicatur; quæ verum-
men (si vis) dicam scire quidem esse inania. Itaq; cum
se solum intelligat, cetera verò omnia in fine solū
ipsū relata, dico, nisi ad bonū quod suimet est solū, refe-
rentur, deo assignari eorundem scientia non potest: Ete-
nim si in deo vlla non optima cognitio esset, summum bo-
num esse non potest. Quædam verò nosse, non optima deo
cognitio fuerit. Præterea, cum intellectus sit principiorū,
scientia verò conclusionum; deus verò sit sibi met vtrūq;
& quæ deo sciūtur, sint suimet solius, a quo omnia
orta sunt, & ad ipsū demū referuntur, & in quo ea-
dem omnia concluduntur. Quæres demū, quomodo
omnia administret deus. Vt signo dato omnes milites, ad
sua munera, & stationes accurrunt: ita divino nutui,
anima ac præstantissima mentes sese attemperant om-
ni, deiq; providentiam universalem, ad particularia om-
nia diffundunt. Huic non modo mentes caelestes orbium
persatrices, verū etiā homines, in quibus divina lex in-
culcata est, ceteraq; demū res omnes nō modo ad ea para-
te sunt exequēda, quæ vult deus, verū fines suos, ac modos
minimè trāsgrediūtur. atq; hac lege adest deus omnibus.
Porro, sicut lex ipsa immota ad singulos quidē perti-
net, eadē movet omnia, ut q; mēs in homine invisibili quo
dāmodo, ipsa invisibilis agit omnia: ita deus, & immotus,
& invisibilis ipse movet modo nobis ignoto omnia.

Super est, ut sedē & domicilium, in quo amplissima, & Cælum
suprema mens, infinita suæ fœlicitatis & oculi luce frui-
tur, exponā. Domiciliū dei lōgè supra astra positū, quippè
qui in æternitate habitat immēsa, cui nil futurū, est qua-
sigras ac nōdū sit, sed omnia præsentissima sint. cū necesse
est fateamur admirabili incūditate, ac delectatione perfū

dere sensus nostros cœli aspectum (quod Cicero luminibus, & signis distinctum, deum tanquam edilem ornasse dixit, cui mentes perennes motrices, & moderatrices, præsidere docuit Plato, in quo verò contemplando philosophari iussit Pythagoras) supremum tamen calum divine mentis regiam, ac beatarum mentium conciliū nempro dignitate vel decantarit, vel admiratus fuerit. Gravissima, n. dignitatis plenū est. In hoc cœlo lumē esse purpureū καὶ χρυσεῖδ' ἢ atq; cādidū καὶ τὸ ἀλγίδιον φέρε' καὶ ὥς, ἀλγίδιον γὰρ, in hoc aurea esse tēpla, lucos, prata, domos; cāpos, divina spectacula, admirabili quodam celebrare sermoni solebat Plato. Prædicabat verò etiam caeleste domicilium, omnino e lapidibus pretiosis, omnē visibilem pulchritudinem superantibus, Sardis, Smaragdis, Iaspidibus esse constructum; quo orationis genere ille sensibus atherē omnino elatus declarat, calum beatorum non illis moenibus sydereis concludi, sed supra omne fastigium cœlorum esse collocatum, & in ultramundanis quibusdam regionibus, gaudia eosdem agitare sempiterna. Adhæc tamen amplius & augustius quiddam personarunt, qui propriam dei curiam caelestem, & conciliū, concessumq; gentis beatorum, tanta, tamq; immensa altitudine eminere tradiderunt, ut cætera sydera universa instar scintille, hinc respicientibus obtinere videantur, & ut hinc stella scintilla nobis videntur: ita in altitudine huius cœli positis, eadem rursus stella, ut scintilla apparent, tanta verò lucis maiestate præponderare reliquis syderibus, ut obscuritatem & caliginem quandam ijs invexerit. Itaque poetæ Olympum quasi Ὀλύμπιον dixerunt. Et oraculo editum est Apollinis,

Quae verò deo inesse dicuntur sapientia, iustitia, decus,
misericordia, &c. dei sunt unus intellectus simplicissimus
maximus, quæ, propter eam quod summa sit eius sapientia, Plato
summam, & ideam omnium maximam nominavit, quod iustissi-
mum eius in omnia imperium, Cicero numquam præstantissi-
mum vocavit, denique quod perfectissimum sit eius
universa natura decus, Arist. simplicissimum, ac puris-
simum, ac primum actum dixit: quæ cum eide attribuantur
omnia, ut variæ affectuum, sed effectuum voces distin-
gueri oportet: ut sit summa explicata sapientia dei in mo-
deranda tota rerum universitate, singularis iustitia de-
clarata, in administratione honorum omnium, pulcherrima
decoris constitutio, in distinguenda natura, postremo præstati-
ssimum misericordiae beneficium in miseris sublevandis, ni-
hil aliud quam omnium summarum laudum opera intellecta se-
maxime digna. In hoc enim intellectu insunt virtute, &
effectus, & origine, ac fine omnia. Itaque omnia unum dixit
Plato, quasi enigmaticus, & unum omnia, & qui scit unum
scit omnia. In hoc ratio, itaque admirabili intellectu, beatæ
mentes angelicæ gētes, beatæ mentes humanae separatæ. Hic
ille ardor est temperatissimus, mitissimus, placidissimus, ac
perpetuus vitalis, & requies dulcis, in qua habitant angeli, &
beatæ mentes celestes. Differunt vero sua essentiali forma,
& simplici inter se, illa mentes affixæ orbibus celestibus
perenniter versandis, ut ordine, & gradu suo propiores,
vel remotiores sunt a primo. Differunt etiā intelligendi no-
tione, & amplitudine, differunt præterea potentia, & vi-
ribus, postremo effectis. His. n. definiuntur. Quibus quam
facilis versandorum suorum orbum cura perennis incumbit,
deo tamen coniunctissime, & (ut ita dicam) uni-
versissime fruuntur. Nam cum esse ipsorum sit deum in-

telligere, actu perpetuo, essentiali quadam unione fortissima Deo perpetuo infixæ inherere, quatenus (quod dicitur) ex cognoscente, & cognito unum fit, eademque principia cognoscendi, & essendi. Deum itaque assidue pertingunt, ei unione, & contactu coniunctæ essentiali, simpliciter ac puro, divino, ac virtuali Unio verò, & quasi adæquatio similitudinis essentialis. Quia. n. sempiternus est deus, & immobilis, & simplex, & maxime essentialis; non nisi modo quodam sempiterno, & immobili, & simpliciter maximeque essentiali intelligi potest. Quo fit, ut divinitus induit æ mentes naturam, eique omnino similes effecta, in cunctissimo eiusdem amoris incendio perpetuo flagrent. Nam cum obiectum sit æternum, & ex cognoscente & cognito (ut iam dictum est,) unum idemque fiat; unum autem, & idem solum sit æternum, indivulsa quoque sit incūditas illa æterni intellectus, & intuitus similitudinis Dei.

Hominum verò mentes postquam corporis habitatione soluta sunt, summo ardore ad cælos efferuntur. Est. n. anima vitæ pars ætherea, & æternitas vitalis, lux intellectualis, cuius quasi partes essentielles, ideæ sunt eidem impressæ (ut Platoni visum est) vel parvæ quedam maximarum rerum notitiæ (ἡρώας Græci vocant) nobiscum natæ, ut Ciceroni placuit. Quæ cum affertur secum anima infusa corpori, per se videt omnia. Ipsa enim est quæ audit, quæque omnia sentit, quasi è proximo per elementa, quibus in corpore vestita est, omnia etiam intelligat sine corpore, vel in somnijs, vel in tenebris. Viget enim tota luce, fontem habens in se lucis omnium, tam intellectualis, quam sensitivæ. Est enim ei lux sensus

...sus, & intellectus naturalis, & prima, & specifica,
...intima, eademq; per se, & in se conservata, etiam cū
...paratur a corpore. Dydicare enim licet visionem ta-
...am, & interiorē esse aliam mentis, quā simplex est,
...am verò esse emissam, mixtam cum specie, ac simili-
...dine rei externa. Eodemq; modo simplicem esse quen-
...am auditum, & gustum, & tactum mentis dicendum;
...ib; intīmē sentimus variē affectum animum. Ad
...Deum verò anima ipsa essentia sunt principia, quā ater-
...communes omnium artium, ac virtutum, omniumq;
...trum insita & inclusa species, quā ab eadem nunquam
...parantur. Rursus ad animum Deus est lux eiusdem
...rissima, omnia intuens, & cōplens. Horum principio-
...m essentia, est intelligentia sua essentialis, cui dat esse
...Deus, intelligentia, & vita summa. Hac separata beata
...dens Deum per essentiam. Hoc enim principium est
...ima, contemplatio aterna Dei. Inferiora omnia tem-
...is motui, & mutationi obnoxia omittat. Quòd etiā
...um in corpore est, sepe usurpare solebat. Quis enim
...um maximē contemplatur, & intellectu unice fruitur,
...minog; in intentissimis cogitationibus versatur, vel
...resens, vel prateritum, vel futurū animadvertit? Præ-
...terea, quod intelligit animus, in puncto, & in indivisibi-
...apprehendit, in quo nulla mediū mora est, quasi conne-
...entis principium cum fine. Rursus, simplex est intel-
...ctus actus, in quo nihil prius & posterius, ut in visione,
...quā fit in instanti. Ergò cum mens humana, separata ab
...atena Dei essentia contemplanda nunquam dimovea-
...ur, utpotē quā summopere sit observanda, & colen-
...da; annon error, & ignoratio, & dedecus, ut ad inferiora
...quoquo

quoquo modo deflectantur. Adhuc verò intellectus omnino immotus est sua natura. Immobile autem dicitur praesentis conditionis quiete fruitur perpetua, & cōtinua. Quod cum intellectus principia eadem etiam in corpore seper indicantia declarant, omnia ex se promentia, & se referentia, quasi in se solam cōtemplādis penitus occupata, multo magis cum evolaverint e corpore, eadem tota in deo, a quo profecta sunt, & ad quem sua quidem omnia referunt, defigunt perpetuò. Quod. n. anima est trumq; id omne dei est essentia, quaeq; ab ipsa profecta sunt, & ad ipsam relata, a deo quoq; proficisci dicuntur, & ad eundem referri. In quibus tantum intercedit affinitatis, & necessitudinis vinculum, ut in unitate, similitudine summa utriusq; cernatur coniunctio. Hic (ni fallor) respiciens Pythagoras, intellectū monadē solutissime vocavit. Nō. n. movetur, & mutatur intellectus substanti: quovismodo, se. n. deferere simplicissimam formam non potest, nedū a se desciscere. Quae enim qualitates inesse videntur, eas secum affert omnes, ut non tam acquiri, quam renovari verissime putentur. Anima ergo humana separata a beata, in cognitione dei, per simpliciē & immobile intuitū, & cōtactū eidē inhaerēs seper. Hic. n. similitudo, imago, character, & signaculū dei dicitur.

PLATONICA IDEA.

Antus idearum usus est (inquit Plato) ut nisi his intellectis, sapiens esse nemo possit; nemo beatus, nisi in earum cognitione penitus acquiescat. De deo sapientissimus Mercurius Trismegistus in Theologia sua, Dei radij

actus sunt, mundi natura, hominis verò artes, ac sci-
entia. Sunt autē ideae in deo nil aliud quā primæ de rerū
essentia, in ipso vigētes, & acres, in omnē eternitatē inten-
sa rerum principia, & seminaria, quibus plenissimus
ac fecundissimus. Vniuersales & essentiæ quædam
similitudines multis participabiles, virtutis incorporea,
eterna, maxime prolifica, effectiva, & actiuosa genera-
re, prægnantes, quas mentis idealis, ac divina consilia, se-
cretata, leges, beneplacita, prædestinata, & omnino maxi-
mè operosa eiusdem voluntatis, bonorum, pulcherrimo-
rumq; demū feracissima, instituta appellare licet. Quas
cognoscere nemo potest, nisi vel deum agere quæ nesciat o-
mnipotens, vel omnia non habere ab eo quod sunt, vel a nul-
lo gubernari, ac disponi. Quæ cum deo inesse dicuntur, v-
tuntur eadem, & eadem simplex dei essentiæ sunt, quæ, ut se so-
litas respicit, eodē actu, idē se infinitā omnium locupletis si-
militudinū, summarū rationum, formarum, atq; exemplariū in-
comprehendit. Est, n. mēs orbis lux in idearum serie infinita col-
lecta, cuius bonæ voluntates, sunt definitrices, & effectri-
ces rerum omnium, vita omnino prædita, & præpotentes,
exemplaria rerū æterna; in materia verò ipsa mensura,
terminus, ultima perfectio, ac differentia, tota vis, & ac-
tione eiusdē. Insunt hæc ideales, & essentielles rerū causæ
singulis, ut artifex in domo, aut forma operis in opifi-
cario, aut ut exemplar in imagine, omninoq; ut causæ in effe-
ctu, aut principia, in ijs quæ gratia ipsorū existunt. Om-
nia verò, ideales essentialis similitudinis effectiones. I-
demq; Socrates omnia ad similitudines idearum expressa
referbat, quæ quidem in mente prius essent æterna.
Mundum quidem idanicum fuisse prius ex-
emplarem.

emplarem, intellectualem, ornatissimum, clarissimum,
verissimum, cuius participes sunt anima separata, bea-
tam eternam degentes vitam. Ex hac ideali, & planè
vina Platonica disciplina asseritur, & cōstātia unive-
& beatarū mentiū dignitas, & anima humanæ immor-
talitas, & praeclarissimarum omnium rerum in arte
recognita sciētia. Quam tu Heraclite, tum propter in-
nitatem, tum incōstantiam rerum, planè desperabas;
nig totius vitæ ornatus, rerum gerendarum modus,
omnis animi ex virtute altitudo, ac nobilitas. Sanè
quicquam scitur, non illa crassa, & obtusa, ac emine-
ntia materia respicitur, sed natura eius cōprehenditur. Quod
ratione meritò querebatur Heraclitus, sensitivam or-
dinem esse (ut appellat) fallacissimam cognitionem. Quod
verò forma & specie habetur, ea certissima, ac veri-
tatis, ut etiam separata, & in absentia rei maneat. Quod
autem non est, nec remanet, nec scitur, cum quæ nos
contemplamur, nihil sint quàm umbra, & imagines
re in altero idea, ac pulchritudinis recondita. Quis
vinum enim principium omnium principiorum regni
ideam ipsam potius nō expetet? Nam quod ad cōstātia
aliarum rerum attinet, cum continuo motu fluant, ac
bātur, non esse quidem verè dici possunt. Statim enim
desinūt esse, cum tempus, in quo sint, continuo evolet,
verò quomodo esse dicantur, quæ ne ad dicti quidem, &
ne ad cogitationis momentum permanere possint. No-
bilitaq; esse verissime dixit Plato, quod oritur, aut
terit, sed id solum, quod semper tale est, & immutabi-
permanet, quod ideam appellat. Hæc celestis, & ideali
& æterna omnium forma, nobis proposita est, tanquam
exemplum

emplar ad imitandum pulcherrimum. Hac, n. sola fa-
ces vadimus gradibus alijs atq; alijs in e. perfectionis.
diffusa verò in omnes De idea est, atq; essentia notitia.
n. p. for non potest formam aliquam ad similitudinē
lebritudinis excellētis exprimere, nisi species illa, quā
utari cupit, penitus menti illius insederit: ita neq; quis-
quā formam celestis beatitudinis, & dignitatis in vitā
ferre potest, nisi ideale spectaculum divinae mentis su-
it animo complexus. In ea verò omnes omnium forma,
notitia distinctissimo quodam ordine relucet, & emi-
nt. Sicut n. in potentia pura (ut loquuntur) primae ma-
riae sunt omnes formae naturales secundum confusam
quādam rationem: ita in actu puro, & primo, omnes for-
mae ordine distinctae reperiuntur pulcherrimo. Sine dei itaq;
veris, ea cognita & prospecta, vel potius plurimis, ac infini-
tis in eo ideis in nos transformatis, & effectis, & ex-
cessis, nemo particeps beatitudinis dici posse claret. Quae
es verò in nobis potentia videntur universae notiones, ea in
intellectu divino insunt actu; quae nobis confusae, in eo
distinctae; quae nobis per accidens, in eo per se; quae
nobis postremae, in eo primae; deniq; quae in nobis coniun-
tae, ac cum materia, in eo separatae ab eadem, ut quae in
intellectu humano insunt rerum species, materiae facibus
universum immersa ac penè oppressa, ea tanquam ex po-
tentia quadam eiusdem materiae erui, ac elici videan-
tur. Est, n. anima humana idea quadam divinae mentis,
speculaculum, atq; similitudo essentialis, principia in se co-
muniens omnium rerum, simplex & separata a materia,
cum se intelligit, intelligit omnia. Atq; hac vi
anima maxima est, & admirabilis, qua praedita est,

Fœlicitas
nostra
similitu-
nem ide-
lem.

solum
ut, ut in
intellectu
at.

scilicet intellectu vitali infinitarum aliarum rerum.
dea quippe tota essentia cuiusq³ est, & eatenus res e
iudicande sunt, quatenus verè in intellectu e
dicuntur. Una autem est idea omnium in omnibus ead
enim sunt innata omnibus principia, eademq³ de deo sen
sa, & sensibus quadam prima insunt, scilicet idea un
verse omnium. Hæc illa imago dei est, ad quam efform
tus est homo, ut ^{μικροκόμος} mundus quidam sensibilis
nec non intellectualis ad ideam, & exemplar mundi v
risimè dicatur existens, & lux quadam intellectu
& sensibilis, infinita idearum serie micans, per quarum
similitudinem cum divina mente, externarum rerum
scientiam, sui q³ ipsius summam tandem foelicitatem a
sequitur. Hinc deus semper intuetur lucidissimo quod
tanquam in speculo, in quo una veluti ^{τὸν} resurgens
& conspiciuntur omnia. Nam quemadmodū a fonte ni
hil præter aquam emanat: ita a summo, & amplissimo d
o nihil præter rationes, & ideas. Hæc effectrix est omni
rerum. Nam in naturali, & essentiali effectione idea, id
alis, & similis causa adsit necesse est. Quicquid enim si
a simili fit, & generatio sua cuiusq³ respondet ad ideam
& imaginem summam; ea mens est divina generationi
omnis opifex, humana ergo radius, & idea eiusdem. I
ea verò, quomodo non omnis celestis, & idealis beatitu
do insit, in qua summa, ac sapientissima similitudine, ac
qualitate conspirent & consentiant intellectus cum vo
luntate, ex qua nata, & conflata est omnis idea.

De Vita futura.

Entes beatae sunt ex eo, quod Deum
semper cōtemplantur. Deo enim nihil
amplius, illustrius, pulchrius, ac mag-
nificentius. Ut enim luce & beneficio
solis dignitatem & splendorem su-
um acquirunt omnia: ita mentes ex
aspectu Dei beatae. Magis autem

est naturalis mens humana ad Deum, quam fruges,
aut cetera qualibet ad solem. Caelum vero, ipsa divina
claritas, & sempiternus Dei fulgor, superans omnem
astrorum vel altitudinem, vel dignitatem. Non enim a-
stris insistant, aut sydereis mundi mœnijs (ut inquit A-
rist.) cinguntur beatae mentes, sed omnem cœli vertigi-
nem, & fastigium transcendunt. Sic enim A-
pollinis de sede beatarum mentium fertur oraculum,
Ἰδὲ δὲ σ' οὐτὲ ἀϊθὴρ πάρεϊ δ' ἑσέρας ἀγλαοφειγέης σ' τὲ Σελήνηαια λιγυροφ-
άντις ἀπορείται. Item, Εἰδὲ ὕπὲρ οὐρανοῦ, κῆτος καθύπερθε λε-
πιδόχως φλογμός, ἀπερίσitos, κινούμενος ἀπλῆτος αἰῶν. Oraculo similia
ingenio, & doctrina ornatisimus tradidit Aristoteles.
Ἰδὲ δὲ τὸ οὐρανοῦ, inquit, σ' τ' ἔστιν, οὐτ' ἐνδέχεται γένεσθαι σώμα,
οὐτ' ὅπως, & τὸ κένον, οὐτ' ὅπως χρόνος. διόπερ σ' τ' ἐν τόπῳ κακῇ περικλῆι, σ' τὸ
ἄρῃος γηράσκειν αὐτὰ ποιεῖ, οὐτ' ὅπως σ' ὁ γενος & δ' ἐμὴ μεταβολὴ τ' ὕπὲρ
ἑξάτα τῶ τεταγμένων φόραν, ἀλλὰ ἀναλλάττωτα, καὶ ἀπαθὴ τ' αὐταρκή-
ται διατελεῖ τ' ἀπαντα αἰῶνα. Nam quanta quaso in omne æ-
vum gura, qui in concilium, cœtumq, beatorum
admissi sunt, liberantur; victus parandi, pabulo mentis
aeterno pasti, morborum molestijs, corpore soluti,
mortis metu, vitam perfectissimam consecuti, ap-
paratus studio, candorem, & nitorem habitus divi-
ni induti, fraudis, inimicitia, violentia periculo, in

summa amoris divini, & fidei securitate acquiescentes.
Hinc θεός π' εἰς αἰῶνας cecinit Homerus, i. facile beatos,
καὶ τὸ ἐν τέρπειντας καὶ μάκρας βίου ἡμέρας πάντα. Callima-
chus verò κενοῖ γὰρ (inquit) τ' ἀνθρώποι καὶ ἀνθρώπων
καὶ ἀνθρώπων, βαρύνει τὸν πόρον τὸν ποταμὸν Ἀχέρην. Quomo-
do itaq; mens in hac admirabili immortalitatis cupidi-
tate defixa, & ad tantam divinae excellentiae altitudinē
evehcta, ab aeternis, ad caduca, à veris ad falsa, ab univer-
sis ad exigua, omninoq; a caelestib; ad terrena quoquo mo-
do deflectatur? Annon omnia terrena, eorumq; formas
sine tempore contemplatur? Hae illa nectar, & ambro-
sia sunt, quibus aeternum sustentantur anima, divina
nempe, & aeterna veritatis, ac sapientiae cognitio, sum-
ma pulchritudinis, & excellentiae divini numinis oble-
ctatio, ordinis, & modi, & dignitatis eiusdem incredibi-
lis intellectio. In his enim tota vitae beatæ consistit au-
thoritas. Ea enim gravitatis est excellentia divina mē-
tis, ut ne quid aliud cogitet animus, raptu suo patiatur.
Quae etenim sensus voluptas mentis, incunditatis
est praefenda aeternae? Quare, cum mens fuerit aeter-
nae dignitatis opibus illustrata, luce ac splendore
caelesti completa, divina incunditatis sensu perfusa, om-
ninoq; clarissima calitum dignatione exornata, haec eius
beatitudo sola censenda est, hic eius unius. & eiusdem
aetatis vigor, immortalitas: nempe huius immortalitatis
studio flagrare, ad aeternae pulchritudinis candorem ex-
ardescere, in divina incunditatis sensu penitus desigi.

Hae est enim illa σωτηρία π' (de quo Plato) τὸς ἑὸν ποταμὸν
ἀγέρ. Quomodo itaq; mors horribilis, quae commutatio vi-
tae melioris est? Etiamnum non siderum ortus & occa-
su

tes,
tos,
ma-
wov
mo-
idi-
dinē
iver
o mo
mas
bro-
vine
um-
oble
dibi-
au-
mē-
itur.
it at
eter-
dore
, om-
eius
dem
tatis
a ex-
ri.
qu
tio v
occa-
su

sunt quotidiani? Quæ verò felicitas huius vitæ, cum
ob magna quedam peccata in ea vivatur; quam nemo
(ut prudentissimè dixit Seneca) expeteret, nisi daretur
conscijs. Ergò cum animus corporis huius vinculis sit so-
lutus, omninoq; hac carnea nube, caligineq; liberatus,
nullo ardore, ac impetu domicilia petit caelestia, & hyde-
rea. Ut enim qui carcere tenebricoso, in quo diu inclusi
sunt, subito liberantur, cum in lucem solis fulgentis respi-
ciunt, ipsius aspectu satiari non possunt: ita qui teterri-
mis huius vitæ tenebris emissi, mentis oculos in Deum
ipsum sempiternum, ac gloriosissimum subito conver-
tunt, iucundissimo, omnino verò ineffabili maximarum
rerum spectaculo fruuntur. Ut enim animus dum in
corpore fuit, miris tenebris oppletur: ita solutum a cor-
pore, incredibili divina maiestatis luce illustrari pu-
amus.

Quemadmodum autem quæ in cælo beatæ mentes
perfruuntur sempiterno, summa amœnitate, tran-
quillitate, serenitate gaudent: ita quæ ad infera depres-
sæ sunt animula, tetra nocte, horrendo stupore, mira for-
midine constrictæ sempiternè tenentur; & ut illæ in æ-
ternis divinae voluptatis delicijs, ac quasi ihatamis om-
nibus acquiescunt: ita hæ perpetua perturbatione, ac fœ-
ditate, & squalore agitantur, impediuntur, ac divexan-
tur. Prostremit, ut illæ nunquā saturari intimis sensibus
possunt caelestis & æthereæ veritatis contemplatione:
Ita hæ nunquam suæ calamitatis gravitate, ac magni-
tudine, quæ perpetuū eorum obversatur oculis, satis
excarnificari, ac diripi possunt. Adeo omnis vitæ, quæ di-
vina luce non fruitur, tetra nox, & tempestas, ac sempi- Osorius
ternus

ternus horror est putanda. Vt enim abcessu solis, necesse
est oculis caliginem offundi, omnemq; iucunditatis
aspectum adimi: ita divina lucis absentia, mentes
tetrīs tenebris obruuntur, omnemq; amittunt ordinis,
& ornatus, ac dignitatis sensum. Vtque anima illa,
qua luce divina maiestatis, omnibus intimis sensi-
bus complentur, ita relucet, ut speculum divina
dignitatis, ac magnificentia te intueri facile intelligas.
ita in his, qua luce hac eadem orbantur, nil nisi con-
tinuam quasi dense noctis deformitatem, errores,
dedecus, fraudes, tedia, ac turbines agnoscas. Videtur
nonnullis anima humana in corpore non aliter, quam in
carcere molestissimo inclusa teneri, nonnullis vero, in
hac cœli cōtinentia (quod Græci & παύον vocant) αἰὶνὸν τῷ ὀπίρ, et
id est, a coercendo, quasi læsa maiestatis rea sistenda
corporis implicata, & impedita vinculis custodiri. Qua-
si ad domicilia subterranea, in altitudinem eximi-
am depressa, tetra, fœda, horrenda conferantur, qui-
bus demandantur anima seclusa a deo, & ad illa exqui-
sita supplicia, nova, & inaudita, quibus truculentissime,
sed etiam sempiternè, torquentur, dilaniantur, devastan-
tur: iam levia sanè vitæ in terris supplicia, calamitatis
adumbrata genera videbuntur. Nulla vero oratio non
dico enarrare, sed ne enumerare potest, planctus, lamen-
ta, furores, vincula, stridores, quibus mentes cœlesti præ-
sidio, ac gubernaculo, destituta distinentur corporis mole
exuta: quemadmodum nulla verborum vis satis assequi-
tur illas fortunatorum sedes, & arces aethereas, illam
cœlitum dignationem, illa strata, ac templa, &
delicias eternas divina magnitudinis, ad quas mens

soluta

soluta
cula

adole-
&
ius' so-
diffite-
mum
tatem

soluta corporis administratione, a deo in omnia se-
cula benedicto asciscitur.

DE PVLCHRO ET AMABILI.

Depulchritudine.

SOCRATES.

RAECETRICES

Artis Amatoria facit
Aspasiā Milesiam,
& Diotimā Manti-
neam, Socrates: discipu-
los, Alcybiadem insignem,
formosum Critobulum, A-
gathonem delicatum, Phe-
dram divinum caput, Lysin
adolescentulum speciosum, Charmidem pulchrum,
& Antilochum suavem, omnes iucundissimos. Hu-
ius solius, cum aliarum rerum omnium scientiam
diffiteretur, professorem se omni sermone paratissi-
mum dicere solebat. Idem (mirabile dixeris) civi-
tatem suam ex viris optimis instituēs, leges sanciebat.

E 4

quibus

quibus ijs qui præclarum aliquod facinus in bello ad-
rent, minime aut coronæ, aut statuae, aut Græcæ huius
generis nuga, præmiij loco cederent, sed osculum daretur.
Amorem autem ipsum describit fabula in morem, in-
fidiatorem, venatorem, veneficum, sophistam, præstigi-
atorem. Quid quærit Socrates lepore orationis? Quid
significatione occulta, dissimulationeque sermonis? Socrate
amator sapientia, veritatis cultor, hostis volupta-
tis, paupertatis contemptor. Haud unus tamen Socra-
tes primus cœpit amatorie loqui, sed ante ipsum pul-
chra Sappho, & Anacreon sapiens poeta, & Homerus
in hac re facundia quadam affluens. Socrates itaque cum
impurum cerneret amorem, tanquam morbum per
universam Græciam grassari, præcipue verò Athenis
quasi dominari, omnes Græcos ob morbum hunc mi-
seratus (quum nec Lycurgus, nec Solon, nec alius quis-
piam petulantiam istam lege prohibuisset, non etiam
posset vi aliqua homines ad meliora compellere, quan-
do id ab Hercule, Theseove quopiam morum e-
mendatore expectandum fuisset) non ullis præterea
verbis, aut rationibus persuadere posset (quid enim
cupiditate surdus?) haud tamen penitus adolescen-
tulum curam abicere voluit, sed modum invenit,
quo agros illorum animos ad rectam institutionem du-
ceret non invitos. Socratis amor, si quidem studium
attendas, similitudinem cum ceteris habet, si cupidi-
nem, omnino dissimilis est, utriusque tamen initium facit
animi flos, in corpore apparens. Flos enim animi pulchro
ingenitus corpori, fulgorem ab eo percipit, fulgensque
conspicabilem se facit, Neque aliud est corporis
decor,

decor, quàm adventantem virtutem præveniens flos,
quasi maioris pulchritudinis proœmium quoddam. Vi e-
nim exoriens sol fulgorem antiè præmittit, qui cacumina
montium illustrat, intuentiumq; oculos maximè oble-
stat: ita splendentem animo præfulget in superficie cor-
poris decor, qui, quòd spem afferat melioris multò deco-
ris, philosophorum exhilarat aspectum. Vna atq; ea-
dem pulchritudo est; alia tamen impuris oculis, alia pu-
ris apparens. Vi longe aliter Penelopem Ulysses, quàm
Eurymachus spectabat, & aliter solem Pythagoras, ali-
ter Anaxagoras, & virtutem ipsam aliter Socrates, ali-
ter Epicurus considerabat. Socrates quidem tanquam
beatitudinis, Epicurus verò tanquam voluptatis effe-
tricem. Quocircà aliter amat pulchritudinem corporis
philosophus, aliter improbus. Ille amat libens. hic tanquàm
captivus inservit: ille gratum dijs facit ex amore, hic in-
festus est dijs ipsis. Enimverò Xerxes super corpus ia-
centis Leonidæ pertransiens, ingressus est Pylas; Agefi-
laus verò adolescentem eximie pulchritudinis conspicia-
tus, aspectu finivit voluptatem. Maior ergò laus debe-
tur Agefilao continenti, quàm Leonidæ mortem quam-
vis fortiter appetenti. Occludere enim oppositu corporis
aditum regi barbaro non est tantæ difficultatis, atq; a-
mori resistere, cuius tela sunt vehementiora, & feriunt
altius. Vi circumforaneus pharmacopola medicum non
nihil imitatur, Sycophanta oratorem, philosophum sophi-
sta, ita legitimum philosophorum amorem, imitari vult
impurus lenonum amor. Itaq; ita debemus esse animo af-
fecti a pulchritudinis amore, ut cū equos, arbores, aut
statuas pulchras spectamus, quas minimè desideramus,
nem-

nempè, ut ne cupiditas admisceatur amorì. Secundum
Socratis divinationem, pulchrum est ipsum ineffabile, oc-
culorumq; perstringens aciem; animus olim noster in spe-
xit, nunc autem in corporis hospitio eius memoriam som-
nians, ipsum haud omnino perspicue intuetur. Ergo pul-
chrum immortale est, purum, integrum, & impermixtum
sua natura. Et si vspiam pulchrum versetur in terris
haud alibi magis, quàm in homine pulcherrimo, intelli-
gentissimoq; cernere licet. In homine quippè spirans, in-
telligibilisq; pulchritudo est, quã cum cernas, exordium
dic esse futurae virtutis, quæ verior est pulchritudo. Id
circo Socrates summus erat spectator, & admirator cor-
porum pulchrorum, minimè tamen impurus amator. Ip-
sam autem pulchritudinẽ cum ubiq; intimè aestimaret
minime tamen eum latebat, quæ vel in palastram proce-
ret, vel in Academia vagaretur, vel in convivio
commessaretur, verum more periti vena-
toris, per corpora humana, verissi-
ma pulchritudinis memori-
am incurrebat.

DE

De pulchro.

PHAEDRVS.

Phedri indolem vsq; adeò admiratus est Socrates, ut eius amore iuxta Ilyssum fluvium quasi altius sub-
latus, mysteria divina canere caperit, qui antea non so-
lum caelestium, sed & inferiorum ignarum, & rudem se
pradicaverat. Huius ingenio adeò detectatus est Plato,
ut primitias studiorum suorum ei dedicârit, huic epigrā
mata, & elegias inscripserit, & de pulchritudine librū,
cui Phaedro nomen indidit. Phaedrum tanti fecit Lysias
Thebanus orator summus, ut eius familiaritatem accu-
ratissima oratione sibi conciliare studuerit.

Pulchritudo illa qua est in corpore, vera & prima pul-
chritudo esse non potest. Prima autem est, per quā mul-
ta corpora uno pulchritudinis vocantur cognomine. U-
na igitur est in corporibus multis pulchritudinis natura
communis, per quam similiter pulchra denominantur,
qua quamvis in maieria est, ab ea tamen non dependet.
Etenim si tibi oculi Lyncei essent, ut aspectu formosissi-
mum illud Alcybiadis corpus penetrares, nihil non in
eo horridum, & tetrum iudicares. Eodemq; modo, si eti-
am Phaedrum, aut Charmidem intimè perlustrare pos-
ses. Quid est itaque quod colorem ames inanem? Imò re-
flexionem luminum, aut umbram levissimam. Vera
pulchritudo in animi veritate, sapientiaque consistit.
Veritas

Veritas autem una est, qua secundum varios effectus
variarum virtutum nomina sortitur. Etenim prout di-
na monstrat, sapientia dicitur; prout naturalia, scientia
prout humana, prudentia: prout bonos facit, iustitia: pro-
ut invictos, fortitudo: prout denique, tranquillos, tempe-
rantia. Vnum autem simplicissimum, & infinitum. Infini-
ta etiam pulchritudinis, infinitus amor. Infinita pulchri-
tudo Deus.

De pulchritudine.

ALCYBIADES.

SOcrates in Symposio se nihil prater amatoria scire
profitetur. Itaque pulchritudinem summi boni in omni-
bus vehementer admiratur, quam tantam esse confir-
mat in concinnitate & ornatu univrsi, ut eius archite-
cto, & principe nihil notius esse propter dignitatem, & de-
corem, nihil putet amabilius. Amator verò pulchritudi-
nis Alcybiadis, quasi in generosisimo, ac speciosisimo
corpore praeclarus habitaret animus, quam videlicet de-
peribant insignes Atheniensium. Hunc pulchritudinis
amorem omnes summos effecisse viros saepe differit. Itaque
Heroas ἀπὸ τοῦ ὑπερῶς nominatos iudicat, quasi ab eximio,
& divino pulchritudinis amore Deorum, singulari afflatu
in nobis accenso. Sanè pulchros vocat Aristoteles, signa
deorum, quasi propter eximiam corporis speciem, cum
divina mentis praestantia coniunctam. Itaque vultus in-
dex indolis, & qualis forma, talis anima, usitato iam ce-
lebrari sermone solet. Priami tanta formae dignitas e-
rat, ut ei suffragata esse ad imperium putetur, & dig-
nam

speciem dicerent, quæ imperaret. Quæ enim for-
ma regiae eminentiæ aptior, quàm quæ est dignitate præ-
cellens, specie illustris, proceritate spectabilis, amplitudi-
ne eximia, robore præstans, alacritate prompta, & animo
motu magnanima, oculo gravis, vultu splendida, toto
enig corpore admirabili decore exculta. Hac animad-
versa, & perspecta specie egregia, Græci suos reges κοσμή-
τας nominarunt, quasi ornamentorum, quibus res publica
excolitur, effectores. Homerus & Hesiodus genus ipsorum
ad Iovem autorem, & principem referentes διοτρεπεῖς vo-
carunt, id est, Iovis alumnos. Lacedæmonij, ut hanc regi-
m dignitatem & speciem retinerent, Archidamum ip-
sum regem postulabant, quod mulierculam uxorem dux-
isset, quasi regunculos procrearet. Persæ verò aliquid
celestis, ac divinum in regia sobole statuentes, omni opera
& cura elaborabant, ut dignitate animi, & corporis,
quàm maximè excellerent, qui in spem regni essent pro-
creati. Hæc illa pulchritudo est, quæ Βασιλίστην ἀδούρην φέρειον
vocat Theophrastus, & de qua ille dixit, -- Facies nimium
dat in omnia regnum. Nescio. n. quomodo qui aptus & ex-
pressus ad luculentissimæ formæ amorem, & eximij de-
coris, & elegantie admirationem videtur, ad imperium
quoque informari tacito quodam sensu naturæ iudicetur.
Quod eiusdem naturæ consilio quodam optitimo fa-
ctum existimare possumus. Nam cum caput omni-
um sit decere, (ut ait orator) præclara verò nullum ma-
gis deceant, quàm regem, ad eam animi gravitatem, &
elegantiam, quæ sit regio muneris consentanea, corporis
quoque leporem, venustatē adiunxisse natura videtur.
Adeo enim hæc pulchritudo cum animi decore, & ele-
gantia

gantia est coniuncta, ut summi quique viri pulcherrimi
ac formosissimi fuisse pradicentur. Ut Socrati habitus
corporis praeclarus, & insignis fuit. Pythagora verò cor-
pus divinum, & ambrosium, ut eius discipuli Apolline
ex aurea specie nudati femoris esse crederent, is non di-
cendo flectere, se a plane sanare graves hominum animos
vitiorum morbis creditur, Xenophonti imprimis formoso.
Gratias finxisse sermonem tradunt, Pompeio magno in
voce splendor, in motu corporis summa dignitas erat.
Commodo Imperatori Romano flava & crispas aeries
velut igne quodam in sole ambulanti rutilans, indicium
divinitatis nonnullis visum est. Est itaque magna naturae
significatio in pulchris. Rectè enim (ut dicitur) non ex
quovis ligno fit Mercurius. Quemadmodum nec Pra-
xiteles, ex molari lapide, melius quàm ex Pario marmo-
re signum fecerit. Magna huius artificij corporis dele-
ctatio, iucundissimus sanè aspectus, ut tacito quodam sen-
su naturae mox inardescamus ad pulchritudinis cupidi-
tatem. Itaque facit Aristoteles, cum quidam, cur cum
forma egregia praeclatis lubentius congregimur, in-
terrogaret, caci (inquit) est isthac interrogatio. Sed ut
Zeuxes, cum ita vnas pingeret, ut aves advolarent, in-
tellexit praeclatam illam speciem, qua sensus ca-
perentur, esse naturam quandam pulchritudinis simili-
tudinem, qua delectarentur, quaeque sui eficeret amo-
rem: ita si accurate expendamus, & perlustremus exi-
miam formam, & elegantiam in natura elucens, illige-
mus profecto cogitationis penicillo subtiliori, eam esse
delineatam & expolitam ad veram pulchritudinis, &
amoris principem, & architectonicam. Quare, ut
Sci-

ipio paulo ante, quàm erat Carthaginem expugnatu-
s, suis tradidisse militibus fertur formam ipsam civi-
tatis quibusdam laganis impressam: ita antequam il-
la cupiditatem, quæ sæpè perniciosissima specie di-
stans a corpore, gratia ac venustate præcellente per-
tingit oculos, expugnare possimus, debemus animo
intueri primam formam, & principem omnis
formæ, & venustatis. Bella, n. species corporis, sed fra-
gilis, & marcida: Insignis compositio partium, sed ocu-
lorum consuetudini: Florida natura fabrica, sed caduca:
heroica dignitas, sed umbratilis: Egregia, & ampla re-
rum maiestatis significatio, sed inanis oblectatio: Vultus
ambrosius, sed imago tenuis: Pulchritudo denique admi-
rabilis, sed cutis, & coloris. Coniunctam tamen cum il-
la præstantia, excellentiaque, quæ quidem in animo elu-
cet, fatemur regis splendoris, & lucis verum indicem,
civilitatis principem, gente divinam, exemplar rerum
maximarum, ornamentum in prosperis, solatium in
adversis, eloquio suavem, silentio eloquentem, recrean-
tem languentes, potestate gravem, expetitam à
summis, honoratam ab omnibus, ad æternam
similitudinis dignitatem expressam,
omnis denique admirabilis a-
moris architectricem.

De

De Amabili.

AS PASI A.

Praclarè Plato, *Qui amat, vivit in alieno corpore*
moritur autem in suo. Quomodo mirifice afficiuntur
amore capti, quibus vita iucundissima odium sui, sapientia
macula lumen, vincula insignia, tormenta triumphus videntur.
Perstringis amor sensus, & mentem de omni se
tu convellis, & mira nos fascinas arte. O lethalem amoris
arundinem! O Circe a pocula! O tormenta veneris! O cecos
oculos in amorem duces! O amorem odium! O amentium
amentiam! O vitam denique mortem! Tua suavia spiria,
iucundus mœror, dulcis fletus, odium, amicum furor à
vinus, vulnus vitale, tormentum felix. Nisi non esset,
nunquam Dido Æneam advenam, Oenone Parisem pastorem,
Circes Ulysses erronem, Campaspe Apelles pictorem
tanto amoris incendio expetissetis. Amores admirabiles,
ut potè quorum arbitrio sumantur, non tamen ponantur,
ut vulnus qui faciat, idem sanet solvat. In quo principes
Dij, sectatores heroes & heroina, professores philosophi,
fautores indocti, admiratores omnes. Cui eius vincula non
iucunda, non grata pericula, non certamina lusus, non furtiva
pignora, non denique arma virtutis insignia videntur? Cecus
qui non admiratur sacrum amoris imperium. Cecus Stesichorus factus,
quod Helenam vituperasset; idem cum erroris sui paniteret
visum recepit. Silenum fluvium celebrant poëtae, qui
qui abluuntur, gravi amoris astu liberantur; at non abluuntur

blutos. *Divina enim forma est, & planè celestis, bea-*
tatis aeterna magistra. Quid itaq, debacchati estis
Paris, Zeuxes, Candaules in clarissimi candoris specie,
quasi in illa tereti figura corporis, vera pulchritudinis
imago contineri possit?

De Amabili.

DIOTIMA FATIDICA.

A Matores abducant animū a sensibus, & a cōsue-
tudine oculorū, transferantq, ad officia, & cultus
vite, atque ad artium, ac scientiarū reconditā cogniti-
onem. Itā quidem intelligent summam amoris dignita-
tem, omnis nobilitatis, & admirationis, atq, adeo aet-
ernae incunditatis, voluptatisque principem. Qui amatori-
um, ac divina sua ingenia, & mentis oculos amatorios hūc
contulere, summi viri, heroici generis, imò gentiles Dei,
& divino satū aditi celebrantur. Vim, furoremq, divi-
num omnia efficere praclara in heroibus predicabat Ho-
merus: eadem addit Plato efficere posse amorem in Phi-
losophis. Quid verò virtute amabilius? Quae ad divina
forma pulchritudinem apta, & expressa est. Amato-
ria verò, & (si vis) dicam aurea poetarum ingenia, tan-
tum tamen a vera amoris gravitate absunt, quantum
quidem species a re abesse dicitur. Itaq, canit Orpheus
Eurydicen, Naso Corinnam, Maro Galatheam, alius a-
liam carminis sui magistram, rem principem. Abes ve-
rò longius, Epicure, qui ad formosum scribens Pythoclē,
fateris te languentem, divinum illius ingressum operiri.
Abest itidem Alexander Bagoam, Achilles Troilum,

Theseus Minoem, Hercules Eurystheum deperientes. Hunc opportunè amorem Diogenes vocavit vacantiū occupationem, cuius molles, & delicatuli assiduè queruntur, quasi vulnus sibi esse inflictum. Quod si in illa forma, quæ atate carpitur, & in artificio corporis umbratili, & fucato, tanta vis sit ad amorē, quos motus putamus animorū excitari, ex inspecta veri amoris pulchritudine, quæ in æternitate lucet? Quæ ita magnifica est, ut non insolescat, ita clara, ut obscurari nō possit, ita constans, ut a nullo expugnetur, ita incūda, ut levitate vacet, ita ampla, ut omnibus suis numeris absoluta, ita perfecta, ut in ea nihil desideretur, ita postremò illustris, ut planè admirabilis esse indicetur. Hanc ratio in doctis, fatum in indoctis, natura in barbaris, studiū in philosophis, similitudo in amatorijs, admiratio in omnibus celebrat, & declarat.

Scala cælestis.

Nimus per virtutes ascendit in calos, maxime verò per contemplationem Prudentiæ, Iustitiæ, Fortitudinis, Temperantiæ, quas Cardinales vocat Cicero virtutes, quòd ex his cetera dependeant omnes. Contemplatio verò excellentia, perfectionis, omninoq; in his sensus natura, primum mansuefacit animum perturbationibus corporis, deinde easdem paulatim extirpat, tertio oblivionem inducit, quarto nefas efficit, ut nominentur. Ita per consuetudinem animi a corpore, & a terrenarum re-

rum cogitatione se vocati, efficitur ut in eodem separato
per Prudentiam, divina non quasi in electione praeferat,
sed solum noscat, ac intueatur, per Temperantiam, non
ardentes cupiditatum faces sapius restinguat, sed peni-
tus obliviscatur, per Fortitudinem non metum, & au-
daciam ad mediocritatem revocet, sed perturbationes
omnes prorsus ignoret, postremo per Iustitiam, non hu-
manarum legum aequitatem tantum consulat, sed cum
divina mente sociatus, perpetuum cum ea fœdus observe-
at. Et quod dixit alius, in eo Prudentia erit sine errore, For-
titudo sine timore, Iustitia sine legum metu, Tēperātia sine
libidine. Virtutes autē hae, ut in Deo reperiuntur (exēpla
res vocat Plato) diviniore quodā modo intelliguntur. Nā
in eo, Prudentia mens ipsa divina est. Fortitudo id ipsum
quo mens eodem semper modo sese habet. Iustitia, quae pe-
renni veluti lege, nunquam ab optimi operis continuati-
one deflectitur. Temperantia, perpetua in seipsam conver-
sio. Hæc illa via in calum est, cærumq; beatarum menti-
um, quam Paulus pater filio suo Affricano demonstra-
vit, nempe harum virtutum studium, hisq; veluti gra-
dibus ascenditur. Hæc illa quadriga est, qua innixa
anima evehitur in illas sedes, ac domicilia sempiterna
(ut inquit Plato) hisq; veluti quatuor alis evolat ad su-
perum tranquillitatem summam. Alij aliter assignant
in calum gradus, nempe, ut tum demum calum dignati-
onem consequamur, cum vitia superaverimus. Itaq;
cū mens nec inconstantia similitudinis Luna, nec fraudi-
bus quasi motus Mercurij, nec concupiscentia Vene-
ris, nec ambitione quasi a natura Solis, nec temeritate
Martis, nec divitijs Iovis, nec mēdacijs Saturni impelli

sur, aptus & expeditus eidē pateat in concilium, confes-
susq; sempiternos, aditus.

Triumphus, ceu Phæbo Pæan,
Balbus Superstes.

ORACVL A priscorum adiderunt, animas in
cælum euolantes Pæana, id est triumphalem can-
tilenam canere Phæbo. Ea sic fingitur,

Socratis cygnea cantio, ceu Æsculapio Gallus,

NIMVS per hymnum as-
cendit in cælos (inquit Plato)
quò cum pervenerit, equos si-
stit, & cubiculum Symposi-
ingressa, nectare pascitur, &
ambrosia.

Iam virtutis perfecta, per-
fecto functus sum munere, de
vina, & fatidica conscendi de-

micilia. Agnosco natales divinos η τὸ το ἀλὲδιον φαί-
η ταῦτ (ὡς ἀλὲδιον) γιν, purpurea omnia, χρυσοειδῆ, &
candida. Itaq; vis veritatis facit, ut Pæanismum institu-
am, reversi, ac remeātis in cælū animi. Tu veritas, mē-
tem in libertatem hāc beatā asseruisti. Quos itaq; cātus
ac carmina personabo? Quomodo laudes tuas celebrabo
divinas? Iam enim vera virtus es. O præstantem lucē
O pulchritudinem excellentem! O altitudinem summā
O victoriam gloriosam! O nobilem magnificen am! O
delicias eternas! Tua ope mens luce celesti sple... dida, se-

pitier-

piternis opibus firma, viribus divinis praecllens, & invio-
lta, immortalis gloria ampla, omni deniq, florida iucundi-
tate beata est. Salvete o coelites magnifici, gaudio sempi-
terno cumulati, qui inexhausto vigore estis praeputētes,
qui in hanc eternam domum, omnibus divinis opibus ex-
cultam, summisq, bonis affluētē admisi, triumphatis.
Vos soli estis beatissimi iudicandi, qui divina forma pul-
chritudinem estis consecuti. Hae vestra vera vita est,
haec anima patria gentilis & avita. Salve Pythagora,
qua tua dicta oracula sunt habita, ut non tam docendi,
quam medendi causa venisse te ad civitates fama prae-
dicaret. Verē enim tua philosophia medicina fuerat ani-
morum. Salve Thales, qui syderum errantium aspectu,
multos in terris errores sustulisti, dum caelestes, & athe-
reos sensus sapientia declarāras. Salve Anaxagora in
patria, quam etiam in terris proficere. Salve Vlysses,
qui somno tuo placido, & longa, ac periculosa vita pere-
grinatione in patriam tandem es delatus, qui reditum a
Calypso, quamvis tibi iucundam immortalitatem, nec-
tarq, & ambrosiā pollicitaretur, lachrymis redimebas,
qui pharmaca reditus in patriam, oblivionis plena (api-
entissimē devitasti, qui demū cum insula Ithacensis
fumum aspectasti, iam tibi *Σαίεμ' Ἰθάκην* videbatur,
Salve Epimenides, qui congressum in terris cum dea ha-
buisse putas. Salvete demū omnes coeli populares, qui
supra sortem, & conditionem caducorum, ad haec tanta
templa elati, & erecti estis, qui amoris pulchritudine
divini perpetuò debacchamini. Quam perfectis iā ideis
sapientiae splendoris, fortitudinis roboris, tēperantiae pul-
chritudinis, iustitiae laudis, ab una summa moderatrice

omnium idea mihi completur animus? Quae templa idanica intueor? quae strata omnem visibilem pulchritudinem superantia? quae prata aurea? quae spectacula divina? quae magnalia dei? Quos demum cantus, & celebrationes tam inauditas sentio? O quanta iam in gaudia deliquero! Valete rerum umbra, & imagines. Valete cogitationes inanes, & spes fallaces, & gaudia incerta. Valete voluptates, quae confidentibus illuditis, incensos non restinguitis, sequentes semper fugitis, apparentes, mox evanesceitis. Valeto corpus diversorium, grave meum, sensitivum cadaver, versatile sepulchrum, umbraculum inimicum, domestice fur, viva mors. O mors mihi miseriarum requies valeto. ô vita mors potius dicenda, valeto. O aeternum valete.

FINIS.

Gymnastici, opinionis imbecillitatem dirige, methodi in materia inscitiam ipse fatetur.

Titulus de Pulchro & Amabili suo loco disiungitur.

ida-
tudi-
divi-
cale-
gau-
ale-
ncer-
ncen-
aren-
ium
ol-

odi in